

et crimen inuenerint. Et qui xpianorū quide
noīe caruerint homicidarum tñ penas nō effuge
rūt. Que cū ita geri uiderent ceteri mēdi
biliter corroborati sunt ita ut cōprehensi absq̃
animi mutatione constanter nichil aliud quam
xpianos se esse faterentur. Et cū quedam in his
locis fuissent longius persecuti post aliquāta
iterū h̄ subiungunt. post h̄ iam p̄diūsas spēs
martiriū eorū uelut coronā quandam uarijs
floribus compositam dñs xpc contexens offe
rebat p̄t ut ab eo uelut uictores magni ago
nis remunerationē et horū sumerent p̄miorū
Nam maturus et s̄uis et blandina mumerū
diebus inumeris milibus gentiū diūsarū ad sp̄
tatulum congregatis statuuntur in medio hare
ne. Et rursus maturus cū s̄cō tanq̃ nichil prius
gesti fuisset ad oīa tormentorū et uerberū ge
nera renouantur certantibus omnimodis aduer
sarijs quatenus eorū patiā frangerent et ab
ipō ut ita dicam uertice coronas eorū diripe
rent uisam p̄p uocibus instigati. Sed illis eo
magis aīos roborat spes uicine iam gl̄e q̃ sibi
iam iamq̃ manu contingere et cōnectari dex
tris uidebantur. Cumq̃ et suppliciorū genera
et spectaculorum iam pene tps fuisset assūpn̄
net moueri ullatenus a sinā ualuisse cū
etiam selle ferree suppositi consumptam uer
mbus carnem ignis subter mimistratus ex
ureret ad ultimum infatigabiles m̄m spūs
ferro celsis cervicibus effugerunt. Blandina

uero religata ad stipitem atq; in ciuitis modū
distenta bestiis pabulum p̄patur. Que tñ in lig-
no pendens uultu m̄rito ac satis leto orōne
fundebar ad dñi qua et sibi constantiā et ce-
teris agōis sui consortibus p̄seuerantiā p̄-
caveatur. Et facile uota sperabat implenda que
pprijs iuuabat exemplis. Sil' et illud edocens
qđ passionū xpi consortibus certum sit etiam
gl'e eius donanda esse consortia. Sed cū nulla
ex bestiis corpus eius auderet attingere. depo-
sita deligno rursus reuocatur ad carcerē alijs
ad h' agombus p̄paranda. ut p̄ multas uictorias
caput quidem tortuosi serpentis attereret.
fñm uero aīos ad tollerantiā concitaret p̄h'
q̄ ip̄a in p̄uo et fragili corpore tot certaminib'
p̄maneret inuita. et p̄ singl'os agones discedet
coronata

7 **A**talus quoq; ppli uocibus postulat. -
Erat enī ualde nobilis. Et qđ ciuitis nobilijs
est uir optie consue et in fide xpi potā ex'itā
semp̄ martir. Cumq; ciuitatus fuisset in amphi-
teatrum titulo se p̄cedente in quo sepiū erat at-
talus xpianus fremere in eum uulgi m̄sanie-
tis furor uehementius cepit. Sed cū p̄sidi in-
dicatū fuisset esse eum romane ciuitatis uirum
iubet eum cum ceteris in carcerē recipi. Sil' et ad
celarem refert. eiusq; sn̄tiam quid de eo uiberet
expectat. Verū inter moras positi in carcere
nō infructuosum sibi tempus trāsire patiunt'

sub uigore animi et alacritate fidei sue eos qui
 infirmiores uidebantur animabant. Et ipsi
 non dum mīres cohortatōibus suis mīres plūmos
 faciebant. Ex quo magnū gaudiū mīri nasceba-
 tur ecclie. iudentis suos filios qui pene iā
 decidisse uidebantur in mortē phos repari ad
 uitam. et monitis eorū multi qui iam negando
 uelud abortiū qdam effati fuerant quasi itez
 p̄turiebantur. et xps in eis itez formabatur.
 Dorebantur enī ab hīs quia deus nō uult mor-
 tem peccatoris. sed ut conuētiatur et uiuat. Igit̃
 cū a cesare rescriptū fuisset ut p̄sistentes quidē
 punirentur. negantes autē dimitterentur.
 die quodam celeberrimo in quo ex omnibus
 prouincijs cōuenientes nūdmas apud nos
 agere solent in ipso frequētissimo cōditiū tri-
 bunal ascendens p̄parari sibi iudex xpianos
 et introduci ad supplitorū pompam p̄benda
 cūctis qui aderant iubet. Rursum itaq; cru-
 ces. rursum pene. rursum tormenta repa-
 tur. Et si qui forte cūctos romam repti sunt
 hos plecti capite decernit. ceteros uero bestiis
 tradi. Ingens tū ab omnibus glā xpo conferebat̃
 pro hīs qui ante negauerant et dimitti neq;
 negantes potuerunt. Num uero cū negantibus
 uenā prestaretur in confessione p̄sisterent. et
 de p̄ditionis grege reuocati in nūō martirū
 iungerentur. Igitur cū erga supradictos qd hē-
 tur. alexander quidam gr̄ie fixi medicus di-
 scipula uir religiosus et prudens et uite ac

morum probitate cunctis carus acceptusq; amore
dei concitatus cum assisteret tribunali iudicibus
hortabatur ad confessionem eos in quos qd age-
batur. ita ut omnibus qui astabant palam fieret
quid animo gereret. Cumq; id ppli notauisset
indignantes maxime pro hys qui q prius ne-
gauciant reduuua nunc confessione reuocabat
condamnarunt aduersum alexandrum h ipso
instigante committi. Qui iussus a pfide in medi-
um statui et quis esset interrogatus xpianu
se libera professione testatur. Que continuo
parandum bestiis condemnauit. Et postera
die simul cum attalo producitur que contra
preceptu cesaris gratificari pplis uolens etiam
ipm tradi bestiis iussit. Sed cu ferarum a
scoz corpora contigisset omnibus eos uerberu
cesariuq; penaru supplicis cruciatos ad ultimu
in conspectu ppli in medio harene iugulari iubz
bto alexandro in oibus que pessus est penis
ne unu quidem penitus proferente sermone
sed ab initio usq; ad fine infra semetipm semp
cum deo loquente et in laudibus eius ac pab
pmanente. Attalus uero cum primis subiec-
tis in sella ferrea torreretur. cuq; midor ad-
iuste carnis ad naues et ora inspectantis ppli
pferretur uoce magna exclamat ad plebem
Ecce h est hoies comedere. qd facitis uos. Quid
a nobis uelut occultum inquiritis facinus.
quod uos apia luce committitis. Nos em neq;
comedimus hoies. neq; a quid mali agimus

Et cum interrogaretur quod nomen haberet deus
 respondit. Qui plures sunt nominibus discernuntur
 qui unus est non indiget nomine. Post hos no-
 vissimo iam muneris die blandina rursus
 inducitur cum pontico amoris fere quidem
 puero. Quique et in priorum cruciatibus iussi
 fuerant semper altare quo magis rectorum uide-
 res supplicia torrerentur. Statuunt ergo in me-
 dium iubentur iurare per deos. Illi uero egro
 nullos esse agebant istos per quos iurare co-
 gentur. Cumque alijs quam pluribus uerbis ex-
 brarent gentium deos insanire in eos mag-
 cepit populi multitudo neque tunc pueri eta-
 tem neque sexum femine miserantes sed per omnia
 tormentorum genera quasi quodam eos circulo
 pagantes nihil de eis penitus patiebantur quod
 crudelitas inuenisset. Tunc ponticus max-
 imus patris robur matris cohortatione susci-
 piens et perseverans in confessione fidei im-
 pollutum spiritum reddidit. **B**eata uero
 blandina ultima omni uelut omni nobilis ma-
 ter permisos ad mariti coronam filios insequi iam
 secunda festinat exultans et oigans uelut ad
 talamum sponsi inuitata et ad nuptiale conuiui-
 um. Ex quo fiebat ut in uerbis tripudia-
 ret et gratiulis exulta gauderet ac tam hy-
 lais uideretur et leta tanquam si inter dapnes re-
 gias accubaret. Post hoc ad bestias traditur
 sed ab his intacta perducitur. Inde etiam aliud
 excogitatur crudelitatis genus ut rete restitua

obiceretur tauro ferociter instigato. A quo nō fu-
isset in numeris vitibus lactessita et toto ha-
rene ambitu iactata. nichil penitus leditur si
pmanet leto semp iultu. mente constanti et
ipa et aia psumptione nō xpo colloquēs. Ad
ultimū uigilari gladio iubetur. Stupētibz
ipsis etiā impijs et dicētibz q nūquā fuerit
femina que tanta ac talia ferre potuerit. Sed nō
sic quidem satietate aliquā cape crudelitas
quirit. Antiqui etenim serpentis uirulentia con-
citati. feri ac barbari mores mansuescē nesci-
ebant. Ex ipa quippe scōrū patia senior eis
cōtemptiōis rabies accendebatur. Et uelut
pudore quodam fatigabantur. q mior resset
cutiatus quā cutiantis uirtus. Et exhor ad
nephanda odia iudex sil instigatur et pplus
ut septima impleteretur que dicit. Iniquus ad-
huc inqz agat. et iniustus adhuc faciat in-
iusta. Igitur mandato sentie grē corū q
necabantur in carcere. corpora cambus mube-
bantur expom adhibita sil custodia die noctu
q ne qui collectas reliquias hūanitatē mru-
itu traderet sepulture. Sed si quid forte uel
bestijs uel igni reliquū ex corporibus mīm fu-
erat. ipaqz cū trunns suis. capita pumtorum in-
sepulta p custodiam militum seruabantur. Et
querēbatur si quid ultra posset hūana crude-
litas etiam in eos qui iam uite huius limen
excesserant. Scultabant tamen gentes mag-
ficantes simulacra sua. quorū uirtute data

in illos uindictam dicebant. Si qui uero inter
 ipso paulo minor uel humanior uidebatur. ubi
 nunc est agebat deus eorum. Et quod eis profuit il-
 la religio. pro qua etiam animas posuerunt. Igitur
 apud illos erat uariū istud insultationis ge-
 nus. Apud nos uero ingens luctus habebatur
 praecipue quod non possemus corpora humi tradere
 Quippe quibus nec noctis tempore aliqua ad hoc opor-
 tunitas praebatur. Neque muneribus suadere ni-
 stodes. neque precibus aut ullo alio genere copia erat
 Ita attente et solliate curabant ne daretur
 extremis ossibus sepultura. Post aliquot
 autem dies. cum nullam sepeliendi gratiam possent
 sentire interita ossa matrem et in fauillam re-
 data cum reliquo terre puluere in roda-
 nū fluvium disperdere ne usquam eorum reli-
 quiae residerent. Qui uero haec agentes dominum
 uiderent et sicut dicebant spem eis resur-
 rectionis admerent. Sperantes enim agebat
 de sepulchris quique se esse resurrecturos. idcirco
 noua nescio qua persuadente suppositione leti se
 tormentis mortibusque subitiunt. Nunc uideamus
 si resurgent et si poterit eis adesse deus eorum
 et eripere eos de manibus nostris. Haec sunt quae
 illis temporibus gesta ex epistola fratrum lugdunen-
 sium declarantur. Ex quibus quid etiam pre-
 tias provincias geri potuerit collectura ca-
 piendum est. Referuntur ad huc in ipsa epistola
 quedam de humanitate et mansuetudine beatorum
 matrum quae dignum puto adhuc suis sermonibus

hic cetā sonari. Quq; aunt ad imitationē
qui tū in forma dei esset. nō rapina arbitrius
est esse se equalē deo. In tanta glā positi ut sel
et iterum ac frequentius mīres effecti. post
bestias. post ignēs. post lammas. neq; se ipi mīres
dicebant. neq; alijs ita se appellantibus indul
gebant. Sed si forte aliquis nrm̄ uel in eplā.
uel in sermone eos mīres notāset increpabant
acrius dicētes q; h̄ appellatio soli xpo debetur
qui solus ueritatis fidelis est martir. Et qui
primogenito est ex mortuis et auctor uite
etne. Vel certe illis solis aptum hoc esse
uotabilem. qui post bonā confessionē disce
dere ex hac uita. et pergere meruerunt ad
dm̄. Nos autē aiebant hūiles et egem opta
mus ut ipā salhm̄ in nobis confessio tuta p
maneat. Inq; etiā ceteros frēs cū lacrimis ob
secrabant ut p eis dnm̄ precarentur. quo p
ferte confessionis signaculum nr̄m̄ mererēt
accipe. Et tanta in eis humilitas erat. ut cū
rebus ipis essent mīres nots tamē iactantiā
fugerēt. Apud gentiles uero nō om̄i fiducia
consistebant nobilitatē aīe p cōtemptus iuue
et suppletionū patiā demonstrantes. Erant
ergo inter frēs hūiles. mī pseruatores elati
suis mites. aduersarijs terribiles. xpo subiecti
dyabolo erecti. hūiliabant se sub potētissima
manu dei. p quā nūc sublimius exaltati
sunt. Placabant om̄s. accusabant neminem.
Soluebant cunctos. ligabant nullū. Orabāt

etiam pro persecutoribus suis . utentes sermone
 scilicet stephanum primum martirem et discipulos . domine ne sta-
 tuas illis hoc peccatum . Aduersum quos eo uche-
 mentiora dyabolus prelia contabatur quod primum
 animi caritatem quam habebant in christo ihesu etiam
 eos qui lapsi fuerant . et quos iam se immanis
 illa bestia absorbuisset crediderat . rursum ui-
 uos de membris eius uisceribus educebant et
 uelut martires erga pueros suos . ita erga eos
 totis uisceribus miserationum profutis inhi-
 bant . omnipotenti deo effundentes pro ipsis
 fontes ac flumina lacrimarum . uitam petebant
 eis a deo . et tribuebatur eis . Ac sibi gratum
 iter ducebant eundi ad dominum uel letam putabant
 martiris fore coronam si preterea membrorum suorum
 de ecclesiis captam uelud spolia quedam de tem-
 pli a dyabolo promississent . Super omnia autem
 pacem et ipsi diligebant et nobis seruare man-
 dabant . Ac aliam sibi nisi per pacem uiam ad
 martirium construebant . cauentes ne ullam post
 se dissensionem fratribus ne ecclesie martiris meritum
 derelinquerent . sed pacem semper habendam .
 pacem fratribus custodiendam . et caritatem pre-
 cipue tenendam . que est unitatis et concordie
 uinculum comonebant . Hec non inutiliter
 ut opinor a nobis ad edificationem legentium me-
 morie tradita sunt que ex tantorum uirorum
 auctoritate descendunt . propter eos qui tumidi
 et elati aduersum fratres feruntur . Et si qui
 forte titubauerint miserationum christi uiscera

ab eis putant penitus excludenda. Refertur
adhuc in eadem scriptura et alia narratio quā
cognitionis causa hijs inserere dignū putau

CAlchibiades quidam erat in mīo eorum
qui uinā tenebantur. Hic uitam satis arduā
et austerā gerebat. nichil tibi uolens attingere
sed tū sale et pane cum aqua utebatur. Cūq;
hūc uite rigore uellet etiam in carcere positus
obtinere. attalo post p̄mā confessionē suā
quā in amphiteatro confessus est. reuelatur.
quia non recte faceret alchibiades. creaturis
dei. et ip̄e nūti et alijs formā scādali develi
quere. Quibus cognitis alchibiades cepit oīa
tū grāu actione p̄p̄e. Quia que illi reuela
bat sp̄s ut doceret. et hinc ut sequeretur idem
sp̄s p̄suadebat. Sed de hijs fms sit. Igitur
montanus et theodothus in frigie p̄dus tū
p̄mū apud q̄ plimos in p̄pharū opimionē ue
nerunt. Et quia p̄ illud adh̄ t̄p̄e multe etiā
alie uirtutes et gr̄e in diuersis eccl̄ijs p̄do
nū sp̄s s̄c̄i ministrabantur. facile accomoda
tes fidē etiam hijs potuisse p̄phie grām da
ri. Cumq; plima inter fr̄es dissentio fuisset
exorta. rursus eccl̄ie galliarū iudiciū suum
et smām de hijs quoq; tū oī reuerentia et
rette fidei expositione decernūt epl̄as m̄m
qui apud eos consummati sunt fuerant p̄fere
tes. quas illi in uinculis positi p̄ asiam et fri
gram scribis consistetibus s̄p̄serant et cleuthe
rio urbis rome ep̄o. de pace cum eccl̄ie cō

non uh

monentes. Quicq; etiam hyreneum pspiterū
tunc adhuc ecclie lugdunensis supradicto ur-
bis romē epo eleutherio cōmendabant testis
mū uite eius phibentes. sic iporum etiam
uoces que infra scribuntur ostendunt

Alexe te in deo iterū et semp optamus
pater eleutheri. Rogauimus frēm et so-
tium nūm hyreneum h tibi scpta deferre que
deprecamur ut habeas cōmendatum. Emulator
nanq; est testi xpi. Scimus enī q; solus officij
gradus non facit aliquē iustum quo tū iste
rette utitur in p̄briō sed plus eum ex uite
merito cōmendamus. Enumerant etiam post
h diūsorū mīm glās. quanti ferro celi.
quanti bestis. quanti ignibus. quanti etiam
squalore carceris assumpti sunt. Que si qui
uult plenū noscere ipas ex integro requirat
eplās

Sequitur autem t̄pibus quibus h gesta refe-
runtur. marci aureliū frēm eius cesarē bel-
la inferentem germanis ac sarmatis tradūt
hystorie tū sit eius picitaretur exercitus ef-
fuantem et querentem quid fīd opus esset
repiisse in legione quosdam milites xpianos
quibus ut nūc mos est flexis genibus obse-
crantibus exaudisse deū deprecātes corū. Et
subito contra om̄i spem largissimis imbribz
p̄fusis exercitus quide picitantis pro quo
orauerant xpianā sitim sedatam. hostes uō

qui iam exitialiter imminabant fulminibus cre-
bris et celitus prolapsis ignibus effugatos.
Quod sem̄ refertur quidem et ab ystoriciis
gentiliū. Sed quia n̄r̄z ordibz impectatū
sit non refertur. Quippe apud quos etiā cetā
miracula que a n̄is gesta sunt nō hnt̄ fide
fidoꝝ. uero et tertullianus h̄ memorat et
apud grecos appolinariis qui etiā ip̄am legi-
onē pro insignis f̄i miraculo mutato nōie
uocitata dicit ab impatore fulmineam.
Tertullianus uero marchi imperatoris ep̄las
etiam nūc h̄i dicit quibus de h̄is apertius
inducatur. Sed nos iam ex hoc ad hystorie or-
dinē redeamus. Igitur photino nonagesimo
uite sue anno cum ceteris galliarum marti-
ribz consumato hyreneus lugdunensis ecclē
suscepit sacerdotiū. Quem hyreneum policar-
pi auditorem fuisse in pueritia compimus. Hic
in tertio aduersum hereses libro eleutheri
ep̄i tēporibus que ip̄a nūc habemus in mani-
bus scribere se opus illud indicat h̄is uerbis

7 **A**ndata ergo et edificata b̄i ap̄ lino offm̄
ep̄atus mūgūt. Cuius lim̄ paulus in
ep̄la ad thimotheum meminit. Huic succedit
anadetus post quē tertio loco ep̄atū suscepit de-
mens. hic at̄ cū b̄is apl̄is fuit. et cum ip̄is
semper uitam exegit atq; ab ip̄is institutus
recentem gerebat traditionis eorū memoriā
et p̄dicationis eorum formā semper habebat

in oculis. Sub hoc ergo clemente seditio non
modica exorta est apud corinthū mē frēs. ita
ut ex persona romane ecclie scriberet ipse clemēs
ad corinthū eplām nūtiā que eos reuocat īpa-
cem et fidem corū que commissa fuerat renouaret
expmēs in ea aplorū traditionem. quā nuper
ab eis ipse sepe susceperat. Et post aliquanta ite-
rum dicit sic. huic autem clementi successit eu-
uaristus. et eumaristo alexander. Et post hunc
sextus ab aplis ordinatur sistus. Post quem
thelestorius qui et illustre mērum duxit. post hē
pognus. Deinde pius. post quē amictus. huic
successit sother qui nunc ab aplis duodecimo
loco obtinet sortem. et easdem quas apli tra-
diderunt pdicationes diuine fidei integras
illibatasq; custodit.

H Et hyreneus in supradictis libris cōplex⁹
est. Sed et in scdo nichilomī eiusdem
opis libro. dicens suis temporibus reliquias
quasdam diuine uirtutis in ecclsijs inueni-
ri h̄ modo scribit. Abest tñ longe ab eis ut
mortuū suscitent sicut dñs suscitauit et apli
p ordēs. Sed et frēs fecerunt hoc in plurimis
ecclsijs. ita ut om̄i sil' ecclia congregata ieu-
nijsq; et orōibus multis ad deum profusis.
cōuerteretur sp̄s mortuū et redderetur homo
uiuus p orōnes scōrum. Et iterū dicit post
aliquanta. Qz si dñm p phantasiā fecisse h̄
ad pphas ueniamus qui h̄ abgerēda esse pre-

dixerant et qui confirmauerunt hunc esse filium
dei. propter quod et discipuli sui in eius nomine
et ab ipso accipientes gratiam faciunt hoc ad sub-
ueniendum salutem hominum pro ut unusquisque
meruerit. Alii namque demones fugant et ita
eos qui incurati sunt purgant. ut interdum
ipsi illi qui curati sunt credentes in ecclesia
permaneant. Alii autem prelatam accipiunt furo-
rum. et uisiones propheticas uident. Alii infir-
mos manu supposita restitunt sanitati.
Sed et mortui ab eis aliquotiens suscitati
sunt. et permanserunt nobiscum per annos mul-
tos. Et quod plura. Non est minus singularium uir-
tutum. que per uniuersum mundum in ecclesiis
dei geruntur. per gratiam et nomen ihesu christi. sed
pontio pylato crucifixi. Que tamen cotidie fiunt
non ob aliquam nudationem. neque ob pec-
cunie questum. Sed sic gratis gratia accipitur
a deo. ita gratis eadem ministratur. Et iterum
in alio loco idem hyreneus de his ita scribit
Sicut inquit audiuiimus multos ex fratribus in
ecclesia gratiam habentes prophetarum et omnibus linguis
loquentes per sancti spiritus donum. Qui et mysteria et
secreta dei in manifestum cum expedit profert.
Hec autem inseruimus ut ostenderemus
diuersas sancti spiritus gratias. usque ad illa adhuc tempora
apud dignos quosque in ecclesiis perdurasse quoniam
quidem in multis pollicati sumus hoc nos in
tempore probaturos

9

SEt et de ordine canonis diuinarū scripturā
 quid etiam supradictus uir hyreneus sen-
 tiat ipsius nichilominus sermonibus profe-
 ramus. Primo inquit de sanctis euangelis uide-
 amus. Matheus quidem hebreis propria eorū
 lingua conscriptum edidit euangelium cum
 paulus et petrus in urbe roma euangeliza-
 rent atq; ecclie imbi fundamenta solidarent
 post quorum exitum marcus discipulus et
 interpret petri euangelium quod ille predicauit
 digessit. in libro. Post h iohes discipulus
 domini qui et supra pectus eius reclinatus edi-
 dit euangelium apud ephesum urbem asie
 positus. H in tertio supradicti operis libro. In
 quinto uero de reuelatione iohis scribens.
 et de numero nominis antixpi h refert. Cum ergo
 h ita se habeant. et in omnibus rectis et an-
 tiquis exemplaribus iste numerus inueniatur.
 Set et illi h eadem contestentur qui iohem
 uiderunt in corpore positum et uerbum domini
 predicantem. qui numerus bestie secundum grecorum computum
 et has que in eodem conscribuntur. Et paulo
 post iterum subiungit h. Nos ergo periculum
 mittere nolumus de antixpi nomine confiden-
 tius aliquid pronuntiantes. Si enim deberet
 h euidenter et palam in hanc iam tempore predicari. uti
 quod et per illum qui apocalipsim scripsit. nomen
 eius euidenter fuisse expressum. quod nec ipsa
 reuelatio ante multum temporis facta est.
 Set pene iam nostra etate prope finem domitiani

celaris. hec nobis etiam de apochalipsi in su
pramemoratus exposuit. Meminit at pme
eple iohis et pme petri. plurimaq; ex ipse su
mit exempla. Nec nō et libellū qui dicitur pa
storis amplectitur dicens. Bene ergo refert
scriptura que dicit pmo om credendū est q
unus est deus qui oīa creauit atq; cōposuit
Vtitur autē et testimonijs de sapia salomonis
Sed et de apliū cuiusdam uiri cui nōmē re
ticiuit. sermonū quasi memoriter meminit
Iustini quoq; mris et ignati memoriam fa
et ea q̄ scripserūt producit in medium. et pmt
tit se quoq; aduersus septam martionis re
sponsurū. Sed et de septuaginta intpretib
diuinariū septuagintū audi quibus referat ubi
Deus inquit homo fr̄s est et ipse dñs salua
bit nos qui dedit signū illud qđ de uirgine
scriptū est. Et nō sic quidam dicunt eorū qui
modo audi sunt aliter mterptari scripturas
et audi. Ecce iuuentula in uentre cōpiet et
pariet filiū. Sic m̄ptatis est theodothion
ephesus. et aquila ponticus. ambo inde p
selin. Quos scriui sunt ebionite. qui dicunt
xpm de ioseph natū. Et post pauca iterum
infra subiūgit. Prius em inquit quā rōnoꝝ
mualesceret primapatus cū ad h̄ macedo
nes asiam possideret ptolomeꝝ halagi filius
uolens bibliothecę sue quā apud alexandri
am ex oībus ueterū grecorū uoluminibus cō
struebat maiorem glām querere. petiit etiā

a ierosolimitis ut hebreas eorum scripturas in
 grecam linguā interpretatas acciperet. At il
 le subiecti et ipse erat macedonibus. electos et
 in scripturis scīs eruditissimos atq; in utraq;
 lingua pitissimos uiros septuaginta p̄bros
 miserunt ad ptolomeum. In quo tñ dei uolū
 tas et consilium gerebatur. Tum ille singulo
 rum uolens accipere documenta. et uere ne
 forte p̄ interpretationē occultarent insertam di
 uinis uoluminibus ueritatem singulos ase
 uicem sepat. et eadem seorsum positos inter
 ptari iubet. cūq; ordinem interpretandi in singu
 lis quibuscq; uoluminibus obseruari. quosq; riu
 sum in se coram in unū reuocari et conferre
 ad uicem que singuli interpretati sunt facit.
 Et tunc deus uere glorificatur et scriptura
 scā q̄ uere diuina esset agnoscat. Om̄s em̄
 eadem hisdem uerbis. eisdem nōibus. ac se
 tentijs scripserant ab initio usq; ad finem. ita
 ut et ip̄i qui aderant gentiles agnoscerent
 quia dei nutu scripturę tunc interpretate sūt.
 Et nichil mirum si diuina providentia hoc
 ita fieri procurauit cum in ea captiuitate q̄
 pp̄lo acciderat sub nabuchodonosor rege cor
 ruptis scripturis cū post. lxx. annos iudei
 ad patriam suam redirent temporibus ar
 thaxerxis persarum regis inspirauerat de
 us sacerdotem esdras ex tribu leui ut oīa
 p̄porum p̄pharū uolumina ac uerba reparare
 ac restatuere pp̄lo legem. que p̄ moysen fuat

data. hec hyreneus

10. **U**gitur nouem annis xix. antoninus cum
in ipso p̄duallet post excessum sui prin
cipatum comodo dereliquit. huius primo
imperij anno iulianus apud alexandriam
sacerdotiū suscepit. agrippino exactis xij. a
nis in ep̄atū defuncto

9. **Q**uoniam p̄ idem tempus scole ecclesiastice et
doctores officio preesset uir in om̄i eru
dicionē nobilissimus. panthenus. Ex quo ap̄
eos consuetudo antiquitatis tradita usq; in ho
diernum p̄manet. Diuinarū scripturarū doc
tores inibi scole ecclesiastice h̄i uiros dum
taxat in sc̄ia et erudicione probatissimos. h̄
ergo officij uelut auctor et dux de quo sup̄
diximus satis illustris habebatur. quippe qui
etiam in p̄his prius qui stoici appellantur no
biliter claruisse. Cuius t̄m studij erga uerbū
dei. et t̄m amoris fuisse traditur. ut etiam
ad p̄dicandum xpi euangelium om̄ibus genti
bus que in orientis ultimis secessibus recon
duntur. fidei et deuotionis calore profectus
sit. et usq; ad indiam citeriorem uerbum dei
p̄dicando pueniret. Erant em̄ ad huc illis
temporibus euangeliste nōnulli qui ad imita
cionem sc̄orū ap̄lorum indueris orbis p̄ti
bus oberrantes p̄ grām dei. Et animi sui uir
tutem uerbum dei et fidem xpi ignorantibus

quibusq; gentibus inferebant. In quibus p-
cipuus et illustris panthenus habebat. Que
ferunt cū ad indos puenisset. repisse q; bar-
tholomeus apus apud eos fidei semina pma
condiderit. et mathei eū ebreis scriptū litte-
ris dereliquerit. q; p idem tempus supradēs
panthenus mihi repertū detulit. Sed et in ml-
tis pretereā alijs doctrine ecclesiastice studijs
apud alexandriam claram satis et nobilem
uitam optimo et admirabili fine conclusit.
Tam uūa uoce discipulos instruens quam et
librorum monimentis etiam posteris thesauro
scie derelinquens.

In huius diuinarum eruditionum scolis q;
maxime floruit apud alexandriam clemēs
eodem uocabulo quo et ille in urbe roma apo-
stolorum et successor et discipulus uocatus
Deniq; ipse clemens in .vij. dispositionū libro
pantheni tanq; magistri et pceptoris sui men-
tionem facit. Sed et in pmo libro Stromatū hūc
eundem designat in eo loco ubi enumerat qd
plures aplice pdicationis repit uiros h; dicens
Michi quidem cōmentari huius opis nō ad of-
tentationem scribuntur sed ad cōmemoratioez
secte et ad obliuionis remediū. Quo scilicet
in hys sit michi adumbratio quedam rerū mag-
ficarum. diuinorūq; uerborum que audire me-
rui auris sanctis & bñs. Quorum ab alio apd
achaiam. ab alio apud syriam. ab alio uero i-

oriente. Et maxime apud palestinam instructus sum ex hebreorum origine ueniente. Ad ultimum autem in egipto magisterio usus sit uirtutis et scie merito omnibus pferendi. post que uelud thesaurio in absconditis recepto. aliud querere ultra cessauit. Et illi quidem diuine doctrine ueritatem michiq; statim ab ipsis pmissis auctoribus petro et iacobo ac iohē et paulo scis aplis tradita fuerant tanq; patres filio comendarunt. Sed pauci patribus similes filij. Tamen deo fauente p ipos in nobis aplici germinis plantata sunt semina.

13 **P**er idem tempus ecclie ierosolymoru nar-
cissus perat. Qui fame merito nris adh-
tpibus celebratur. quita decimam post eos q
ex circuncisione fuerant successionem usq;
ad tpa adriani obsidionis adducens. pmu
nanq; imbi ex gentibus epm fuisse iudicabiq;
marcum. Post quem asianu. Inde publium
post huc maximu. Et sic iulianu. post que
gaiu. Et iterum aliu iulianu. Capitonem q;
et ualentem. Inde dolutianu. post que xxx.
ab aplis narcissum

14 **U**rum ea tempestate rodo quidam ex alie
prouintia oriundus ut ipse scribit i urbe
roma eruditus refert a tatiano cuius insup
oribus inter ceteros scriptores meminimus
libros q; plimos et maxime contra marchionis

heresim scriptos. Quam asserit idem tatianus
 in diuersas scissam esse linas. Sed et
 qui et quam ob causam ex eadem heresi scis-
 si sint ipse per hanc uerba designat. propterea
 inquit etiam intersemetipos discordant
 quia id affirmare cupiunt quod non potest
 stare. Ex eorum namque grege est appelles qui
 abstinentie et senectutis prerogatiua usus
 unum quidem omnium fatetur initium. perphas-
 tianum contrario spiritu asserit inspiratos sequens
 persuasionem uirginis cuiusdam acie spiritu de-
 monis nocte philumine. Alij autem sicut
 ipse nauta martion duo esse principia in-
 troducunt. Ex quibus est et potitus. et ba-
 silisichus qui et ipsi secuti sunt ponticum lupum
 Sed non inuementes exitum rerum sic ne ille
 quidem ad ea que putarunt esse faciliora con-
 uersi sunt et duo principia introduxerunt.
 absque ullis hanc probationibus confirmantes.
 Alij quod ex eisdem rursus in deterius deuoluti
 sunt non solum duo sed tria principia et tres
 naturas confirmantes quorum princeps et
 auctor est hyreneus. sic ipsi defensores dog-
 matis huius dicunt. Sed et ipse sese scribit
 quod congressus sit cum appelle ita referens. Nam
 et senex appelles habuit nobiscum sermone
 et multa male docere conuictus est. Unde
 & assererat non oportere omnino fidei discuti
 rationem. Sed unumquemque debere in eo quod
 credidit permanere. Salutem namque hijs qui

in cruciatum sperant. tñ ut in bonis operibus
inueniantur. Manifeste tñ decernebat de deo
sic p̄diximus unū esse principium ut et nos
dicimus. Et inde exponens eus om̄em sn̄am
introducitur etiam ip̄e suum sensum. Dicebā
h̄ inquit ad eum. Vnde tñ ostendimus unū
principij rationem aut quō h̄ asseratur edi-
fere. Tu ille. prophetie quidem agebat. semet-
ip̄as eo arguunt. quia nichil oīo continet ue-
ritatis. ex eo q̄ inter se inuicem discordant et
utiq; fl̄e sunt que sibimetip̄is aduersantur.
Quō autem sit unū principii se quidem scire
denegabat. Ita tñ sibi uideri. Cumq; adiuuare
tur a me ut quod uerum est diceret. sacrame-
to confirmauit se nescire quō unus sit ingē-
tus deus. sed tñ modo credere. Tum ergo de-
risum eum plane et notatū habui qui se docto-
rem profiteretur eorū que se ignorare fateret.
In eodem quoq; ope refertur calistion qdā
in urbe roma discipulus extisse tatianū. qui
scripsit compositum esse a tatiano p̄positionū
uel q̄onum librū in quo oīa que obscura sunt
et difficilia in scripturis diuinis absoluat.
Sed idem modo in cōmentarijs suis p̄posito-
nes eius exploraturum se et confutaturum
promittit. Est autem eiusdem et in exē-
tum cōmentarius in quo refert q̄ appelles
q̄ plurima aduersam legem moysi cōscrip-
serit impia. et aduersum totam legem blas-
phemans protulerit uoces. coarguens ut

sibi uideatur et destruens ea que scripta sunt

Hec et multa alia ex supradicti scriptoris
comperimus libris. cū tñ hostis humani
generis ad salutem hominū debellandam nich
ilquam otij gerit. sed diuersas et uarias he
ses p singula queq; suscitāt loca. In quibus
maximum sui generis serpentem apud alia
frigiamq; producit montanum qui se paci
tum notaret. et cū eo mulieres pīscam et
maximillam quas pphetissas uelud ex ipīg
sectas inspiratione iactabat

Sed in urbe roma florinus quidam gdu
psbri de ecclia collapsus una cū basto
lotio et criminis et furoris plurimos de eccl
in suum baratrum deducebant noua aduer
sum ueritatem figmēta machinantes. Sed
aduersus cathafrigarum scutum ualidissi
mum protulit appollinaris ierapolites de quo
supra memorauimus. Alij q; quā plurimi ad
id locorum eruditissimi uiri aduersum eos
pro ueritatis defensione certarunt. Qui etiā
nobis ad hystorie textum munimēta ualidis
sima reliquerunt. Interim ut diximus appol
linaris scribens aduersus hanc heresim et
designans imprecationē q; p ecclias gallatie
uicinariūq; prouintiarū digrediens. et plimos
ab eis interitus uidens. multos quidem et co
ram disputando correxerit. rogatus tamen

ascribus etiam h ad ipos scripta transmiserit
In quibus post aliquanta cum auctorem here-
sis designasset. progrediens etiam h addidit.

17

ORigo inquit huius heresis que aduer-
sum eccliam nuper exorta est inde de-
scendit. uicinus quidam esse dicitur apud meli-
tam frigie ciuitatem. que appellatur ardeban.
In quo aiunt montanum quendam noie qui
nuper ad fidem xpi uenerat. sub grato asie pro-
consule cupiditate nimia primatus accensum
contrarijs spiritibus in semetipso locum dedisse
ac repente in quodam excessu mentis effectum
et uelud spiritu attente proloqui cepisse noua quedam
et diuersa ab his que successionem maiorum
ecclie tradita fuerant. uelud prophetice specie
proferentem. Que cum ita fieri uiderent hi qui
ipsum tempore aderant auditores. alij enim uelud
demone repletum et erratico perflatum spiritu ad
decipiendos populos iudicantes obiurgabant et
proloqui omnino prohibebant. memores amici pre-
cepti et comminationis eius quia iubet obser-
uari a filiis prophetis. Alij autem uelud spiritu sancto
repletum et prophetice gratia donatum putabant. Et
memores amici precepti. erratio et seductori spi-
ritui eatenus indulgebant. ut etiam puoca-
re eum ad dicenda aliqua delectarentur. Et
hiebat arte dyabolica. quia in disciplinatis pro-
dictio parabat. A quibus montanus cum
supra quam dignum est in ueneratione habetur

in tñ temeritatis progressus est . ut etiã duas
 quasdam milites insano spū quo ipse replebatur
 participes sibi faceret . ad insaniendum secum
 piter edoceret . quo facilius uterq; sexus in
 errorem putrumq; caperetur . hic etiã bñfica-
 re eos qui sibi familiarius adherebant . et p-
 missionum magnitudine tumidos reddere .
 Interdum etiã obiurgare quosdam utine in
 omib; adulatores dephenderent . Tamen per
 pauci erant ex fratrib; . qui eorum decipentē
 insana . Quibus et psuadebant uniuersam ec-
 clesiam que porbem terre est . blasphemare . Et
 non solum nichil ei deferre reuerentie . Sed ne
 limen quidem eius mcedere . frequenter tñ
 ex aduentatibus grasia fratrib; uelam et contra
 fidem xpi bachantes confutati ut heretici corrup-
 toresq; ueritatis . ab ecclie cōuentu & societate de-
 pulsi sunt . H in primo libro scribens et pōne
 opis sui corpus fraudes heresis in singulis q-
 busq; conuincens . In sedo q; uolumine de eisdem
 etiã h scribit . Quale est autem inquit q;
 & ppharum pcussores nos uocant . pro eo q;
 insanas eorum non suscipimus fantasias .
 Dicunt em̃ hos esse quos promiserit dñs
 ad pplm suum se esse missurum pphas . Rende-
 ant ergo nobis si a deo missi sunt pphē mon-
 tanus et miles eius . quis eorum a iudeis p-
 secutionē passus est . aut quis ab iniquis oc-
 cusus est . Vel quis eorum pro noīe dñi tentz
 est . et ante reges et pñdes stetit . Aut quis in

synagogis iudeorum flagellatus est. Vel quis
lapidatus est. Quinimo et cotrauo traditur
quod fine uite exemplo iude traditoris accepe
runt. Dicunt em ipo demone quo inspiraba
tur adigente diuersis quinq; tpibus uita laço
finisse. Illu uero admirabilem uite ueluti
pphie iporu pmo genitu theodothu nomi
tradunt quodam tpe uisum sibi esse uelud
in celo assumi et credidisse se spm erroris q
euentus in excessum. et inde deductus ad tra
fine uite exitu pessimo iminasse. Sed hoc ipi
demonstano uel theodotho ac mulieribus ita
gestum negant. Tñ a plibus affirmatur. qd
tñ inter negantes et confirmantes nos rei fide
relinquimus in medio. Item post aliquanta
subiungit etiam h. Sed et scī epī probatissimi
uiri qui p idem tps fuerant Zoticus de cumana
et iulianus de appanna aggressi cohibere
spm qui loquebatur in maxilla iusserūt
themisone obturare os eorum et excludere uo
cem illi et erratici spūs. Quod et ita fēm est. Et
iterum eo arguens flām fuisse maxillae pphiaz
que bella q plima iminere pdyerat hys utitur
uerbis. Et quo non eius mendaciū euidenter
arguitur. Tredecim nanq iam exacti sunt anni
usq; ad presentem diem ex quo mortua est ista
mli et nusquā prorsus uel priuatim uel pub
lice bellum aliquod exortum est. Sed et xā
ms p dei miam pax uigis et firma perdurat
Sed et in tertio libro de hys qui se iactabant

q̄ multa m̄res ex eorum heresi extitissent h̄ dicit
 Cū inquit omnibus que supradiximus cōiuncti n̄
 respondere potuerint ad m̄res cōfugiant dicētes
 multos se h̄re m̄res et hoc esse indicium q̄ uer⁹
 sit apud ip̄os p̄pheticus sp̄s. Quid ergo. Quia
 multi et alij heretici plurimos m̄res h̄nt ideo
 acquiescendum est eis q̄ etiam ueritas ap̄
 ip̄os sit. Nam primoi qui dicuntur marchio-
 niste habent plures m̄res. Sed que esse pote-
 rit apud eos m̄rij ueritas ubi xpi ueritas non
 est. Et post aliquantanta iterū subiungit.
 Demq; ait sc̄i m̄res qui pro uera fide m̄rium
 ducunt cum de ecclia procedentes ad passi-
 onem ducuntur. Sed qui forte inuenti fuerit
 cum eis de herese catatrigum fecerunt se ab
 eis. et respuunt eorum societatem. nec ullo
 genere cum iam m̄rij palman teneant spiritui
 montanē et maximille acquiescendum putat
 Sic et m̄ris t̄pibus apud apamiam que est
 supra meandrum posita gestum scimus a ga-
 io et alligandro qui de eumema martires
 extiterunt

IN eodem autem t̄pe meminit multiadis sc̄p-
 toris tanquā qui et ip̄e librum aduersum
 heresim supradictam consēpserit. Demq; et
 iussit ex eius dictis suo epi h̄ uerba. Neq;
 em credendum est inquit in excessu m̄ris
 a p̄mentiam p̄phari. quod est p̄pe pseudo p̄-
 p̄harum. Vbi em quis amens efficit. iusti

rectiq; esse non potest tenat. Qui sine dubio
initium sumunt ex imperitia ad finem uero de
uoluntur amentie sic supra diximus. Hoc at
modo^{ns} in ueteri testamento quequam neq; in
nouo per dei spm extitisse ppham poterunt de
monstrare. quia neq; agabus neq; iudas. neq;
sylas. neq; m^r filie philippi. neq; amiam que
in philadelphia ecclia pphauit. neque qdratus
neq; alius quisquā ex nro iporu hoc modo
dimoscitur pphasse. Et post pauca iterum sub
iungit et dicit. Si em post quadratum et am
am philadelphiam ut aiunt mulieres iste r
montanis accesserunt in pphicam gratiam.
et sic cofirmabant uniuersę ecclie data sūt.
ad pphandū usq; ad aduentū dñi decipitur
eorum confirmatio. Quartidēcimu iam pene
habet annū. ex quo defuncta est maximilla. hec
ex supradicti uiri cōmentarijs. Ipe uero de q
indicat multiades. etiam alia nobis pprij opis
non cōtempnenda monimenta dereliquit. Sep
sit namq; et aduersus gentes librum et adu
sus iudeos alium et ad principes romam
regni apologeticū pro fide nra scribit et ad
uersum catasrigas hereticos

9 **S**ed et appollomius quidam ecclesiasticus
nichilominus septor libellum aduersū
Reos edidit. In quo satis uigilanter pphas ip
sorum fallas esse cōuincit et singula in eis
uerba coarguit. sil et uitam mordq; eorum.

qui auctores hereseos extiterunt exponit phiba
 Sed uideamus quis est hic nouus magister. Et p^o
 nobis doctrinam eius sedm dñi smam actus ip⁹
 et opa comendent. hic est qui docuit nuptias solui
 et qui ieiuniorum leges primus imposuit. Qui
 pepuzam et tymium oppida frigie ierlm notaui
 atq; in h om̃s congregandos discernit. Qui exac
 tores peccunie statuit. Qui sub noie oblationū
 munera artificiosius accipit. Qui salaria pstat
 pdicantibus uerbum suum ut phec inuitati
 eiusus doctrine eius opam pbeant. h de mota
 no. De mulieribus uero eius post aliquanta ita
 scribit. Ostendemus autem primo om̃ has pro
 phetissas ex quo spū replete sunt uiros suos re
 liquisse. Quid ergo mentiuntur pscā uirgi
 nem fuisse. Et post aliquanta iterum dicit
 Non tibi uidetur qd om̃ scriptura prohibet p
 phetam munera accipere uel pecunias. Si
 ergo uideam ppham accepisse aurum et argē
 tum et uestes ptiolas quod eam ppham putent
 Et iterum post aliquanta subiungit dicens.
 Sed et themisus qui apud eos noie tm̃ cofessi
 om̃s inflatus est. Vere autē cofessionis fruc
 tibus caret. qm̃ quidē p multam pecuniam
 uincla deposuit. que oportebat utiq; huiliter
 se agere. hic arrogancia elatus aplice sibi ad
 auctoritatis assumens. eplas ad om̃s ecclesias
 scribit. In quibus docere conatur eos qui mltō
 rectius quā ip̃e credebant. et cohortat om̃s
 ad nouas uerborū adinuationes accommodare

autem suam. Blasphemat autem dominum et apostolos eius
et sanctam ecclesiam. Sed et de alijs quibusdam qui
apud eos ut mites honorantur ita scribit. Verum
ne in pluribus imoremur dicite nobis de alexandro
qui seipsum mitem dicit quem conuicia
habet hypocrisis qui adoratur ut deum. Nonne hic
pro latrocinij alijsque nepharijs actibus reus
existit. Non nos hec dicimus sed acta publi
ca hoc continent. Quis ergo eorum cui donat peccata
Prophetissa ignoscit martiris latrocinia an mitem
ignoscit propheta rapacitatis et auaritie crimina.
Cum enim dominus dicent. Nolite habere aurum neque
pecuniam neque duas tunicas. isti in omnibus con
traria gerunt acquirunt et congregant ea
que dominus etiam habentes iussit abicere. Probamus
namque eos qui apud ipsos uel propheta uel mitem nomi
nantur non solum a diuitibus sed etiam a pau
peribus pupillis ac uiduis pecunias congrega
re. Aut si habent confidentiam adstant et pro hijs
habeant nobiscum disceptationem ut si conuerti
fuerint uel de cetero desinant talibus se impli
care comertis. Oportet enim ex fructibus uel ag
nosci uel etiam probari prophetam. Sic et dominus dicit
Quia arbor ex fructibus cognoscitur ex fructi
bus et propheta uerus probatur ex fructibus. Ut
autem de alexandro certius cognoscatur sci
endum est quia iudicatus est apud emiliu[m] et
frontinum proconsulem ephesi non pro nomine
christi sed pro quadam latrocinia. Nam a christi nomine
iam apostata extiterat. Sed post hoc ut fideles quidam

frēs qui per illud tempus apud iudicem aliqui
 poterant pro ipso intercedere simulauerunt se
 nomen domini laborare et propter hoc dimittitur
 nec tamen in ecclesia prius sue receptus est ubi latius
 esse ab omnibus noscebatur. Quod si qui forte
 minus hijs que dicimus accomodandam extimat
 fidem in archimis publicis apud ephesum gesta
 seruantur. Que tamen ibi seruari hijs optimis prophete
 qui ei famulantur ignorant. Qui utique cum
 hijs conuincitur sine dubio et prophetarum igno-
 rancia cum ipso propter redarguitur. hec et mul-
 ta alia in eo silia possumus edocere. Aut si
 confidunt in cominus ueniant excipiant in-
 tentiones nostras. et exuant se ab hijs si putant
 se eorum posse effugere consciam. Item post pauca
 de ipso prophetis ista subiungit. Qui si negant se
 prophete ipsorum munera accepisse statuunt huius
 si conuicti fuerint. prophetas se esse ultra non su-
 ent et mille deferam perbamenta. Verumptamen
 necesse puto etiam reliquos horum prophetarum
 fructus probari. Dicite michi ouos prophetille
 uultus prophetantis candoribus. et roboribus
 alii fucatur. prophetilla sibi ingitur. prophetilla
 ornamentis ornatur. utitur. et ornatibus de-
 lectatur. Deinde propheta ad tabulam et ad res
 feras ludit. propheta pecuniam suam ad usinam
 dat. Dicant si prophetis licet hoc facere. Ego autem
 uniuersa hec eis probabo. hec et multa alia
 idem appollomus ad confutandos eos satis
 probabiliter et constantiter intexuit. Designas

etiam h quod quadragesimus ille q h scribebat
ageretur annus. ex quo montanus false huius
uaticinationis initium dedit. Refert etiam
de quodam zotico qd apud pupziam cu ppha
re se maximilla simularet. repente ingressus
cepit impare spui qui in ipa loquebat ita ut
eum penitus cohiberet. Sed obliterunt ei hij
qui eis adulabantur. Meminit autē tarsee
cuiusdam martiris qui quasi ex traditione po
rum se accepisse afferuit saluatorem pcepit
se aplis suis utine ante duodecimū annum
ab ierolymis ne discederent. Refert pterea
et apud ephesum mortuos a iohē suscitatos
et alia quam plima. Ex quibus omnibus uehe
menter supradicta heresis cofutaf. h appollōz

20

Serapion autem qui post maximū epūs
apud antiochiam fuit in eplā sua quam
ad caricum et ponticum scribit de hac ipa he
resi post aliquanta h dicit. Vt autē etiam hoc
sciatis q ista que nūc nouā ppha uel potius
exeratio noua processit ab omi fraternitate
que in uniuerso mundo est respuitur et refu
tatur. Transmisi uobis claudi appollinaris
ierapolitani alie prouintie epi lras quibus
de hys plenius instruamini. In hac aut ipa
serapionis epla subseptiones quorūdam e
piscorum et mīm continentur. Ex quibus
unus hoc modo scripsit. Aurelius cyrinus
maxtu opto uos bene ualere. Alius q h mo

Aurelius publius iulius adebeltho colonia tra-
cie epus. Vuit deus in celis quia bñs sothas. q
est in anchialo noluit demonem pñelle eicere
sed adultatores eius non pmiserunt. Sed et ml-
torum fil eporu eadem declarantium subsc̃pti-
ones supradictis lris inherabant. Verum de
hjs satis dictum.

2i **P**er idem tempus in urbe roma diuisis nich-
ilominus nouitatibus pñonnullos reglā
traditionis eccliasice nexabatur. pro qbus hyre
Greg ad diuersos scripta porauit. Etat ergo un⁹
eius libellus qui superscribitur ad blasum de scis-
mate. Alius ad florinū. de monarchia. et q non
sit deus malorum creator. hoc em supradictus
uidebatur asserere. Qui tñ postea in errores de-
uolutus est ualentini. Scribit autem idem hy-
reneus et de ogloade librum in quo significat
consecutum se esse quosdam ex successoribus ap-
postolorum. Cuius libelli subsc̃ptione satis ele-
ganter affixam hjs inferere dignū dixi. Adiuro
te inquit qui transcripseris librum hñc p dñm no-
strum ihesum xpm et aduentum eius in glā
cum ueniet iudicare uiuos et mortuos ut con-
feras hec que scribis et emendes diligenter ad ex-
emplaria de quibus transcripseris ad fidem. Et
ut sacramentum ad iurationis huius similiter tñs-
cribas et inferas. hjs que transcripisti. hec
autem utiliter ab illo dca mserere opī nro nccm
credidi quo pñ diligens efficiatur omis qui

h uel legere uel describere dignū duxerit. scīs
exemplum diligētie a scīs uiris et illūstribus tra-
ditum. Verum in hīs que ad florinū scripsisse hi-
reneum supradiximus facit polycarpi mentio.
Cum quo se etiam conuersatū esse designat p^h
uerba. Hec inquit dogmata florine que asseris
confidenter dico quia nō sunt sane finē. h dog-
ta non sunt consona eccliaſtice fidei. Hec dog-
ta ne illi quidem qui de ecclā pulsi sunt he-
retici potuerunt aliqui cōmentari. Hec dogta
impietatem docent. Hec dogmata scī illi p^h
sbi qui ante nos fuerant nūquam pulere illi
et qui aplōs uiderunt quos et tu nosti. Vidi
enī te dum adhuc puer essem in asiam ap^d
polycarpum et studentem placere polycarpo.
Multo enī magis michi illius t^{ps} rerū ges-
tarum mheret memoria quā p^{sentis}. Quā h
que a puero discimus cū aīa ipa coalescunt
et adherent ei. Vñ etiam locū ^{ipm} possum tibi
dicere in quo sedens disputabat beatus poli-
carpus et incessum illius et uultum ac totius
uite modum et ipius quoq; corporis habitū.
Sed et disputationes quas habebat ad pplm
et cōuersationē que fuerat ei cum iohē. quō n
narrare solitus erat. uel ceterorū qui ipm do-
minū uiderant et quō recordabatur omnia
ac recensēbat uerba. que dēa a dño ab eis a
audierat. et de uirtutibus eius ac doctrina
Et tñ oīa h cū scripturis consona p^{ferbat}. Que
tunc ego pro mīa dei quā m donare dīg^{re}

attentius et studiosius audiens describebam
 non in cartis sed in corde meo. queq; per gr̃as
 dei fideliter custodio et mecu ip̃e sine intermis-
 sione quodammodo rumino. Deum ergo testor.
 et in conspectu ip̃ius tibi affumo quia si quid
 tale audisset b̃rus et aplicus uir polycarpus.
 exclamasset statim et aures suas cotinasset. ac
 sic moris erat ei dixisset. Deus bone in que me
 t̃pa seruasti. ut h̃ audiam. Nonne etiam ip̃m
 continuo locum fugisset. in quo sedens uel
 stans huiusmodi uerba audisset. Sed ex epi-
 stolis eius quas scripsit uel ad uicinas eccl̃as
 uel ad aliquos ex fr̃ibus comones et cofirmat
 eos et cohortans ad fidem. p̃t s̃ma eius euide-
 ter agnosci. hec hyreneus.

22

Cum ea tempestate comodus romam impij
 apice gubernante pax eccl̃is p̃onem terra
 p̃pagabatur et sermo dñi ex om̃i gr̃ie hom̃ ad ag-
 tionem et pietatem dei sumi aīas congregabat
 Deniq; et in urbe roma multos ex illis illustribus
 et prediuitibus uiris cum liberis et coniugibus
 ac p̃p̃inquis atq; om̃i p̃iter familia sotiauit ad
 fidem. Sed hoc non equis oculis ille antiquus
 huane salutis aspexit. Continuo deniq; aggre-
 ditur uarijs m̃os machinis impugnare. Pri-
 mo in urbe roma huius appollini m̃is defensio-
 fidei apud grecorum passionis eius hystoriam
 recognoui satis eleganter contionasse de sup-
 stitiosa prauitate hom̃ appollonium quendam

uirum in fide nra et in omnibus phie eruditionib
illustrem ad iudicium ptrahit accusator eius
citato quodam infelicissimo et desperato salutis
hore. Quicq; qm oblatos puniri iusserat xpi
nos inde latorem prius amaduertendum ce
sebat a phemmo iudice ut eius elia cominuere
tur sniam pmius excepit. Tunc deinde exhorta
bts appollonius martyr uti defensione pro fide
sua quam audiente senatu atq; omi ppo lucu
lenter et splendide habuerat ederet scriptam
Et post h fm senatus consultum capite plexus
est. Ita namq; a prioribus lex inqssime pro
mulgata censebat

23

Egitur sub eiusdem comodi principatu e
Leutherio in urbe roma tredecim annis sa
cerdotio functo uictor succedit. Sed et iuli
ano apud alexandriam post decem annos
defuncto. demetrius substituitur. Apud anthi
ochiam quoq; octauus ab aplis episcopus
constituitur serapion de quo msupioribus
memorauimus. Tunc apud cesaream palesti
ne theophilus et narcissus in ierosolimis eccal
procurabant. Apud corinthu aebaculus et
apud ephesum policiates nobiles in epis habe
bantur. Sed et multi in alijs locis geruntur p
idem tpus egregij sacerdotes. Nos tn eorum
facimus mentionem quorum fidem et sciam
ex pprijs opis inditijs possumus hre copena

24 **Q**uibus ea tempestate ecclijis p̄sidentibus i
 prouintijs alie q̄o nō modica exoritur ue
 lud ex antiqua eorum obseruatione descendet
 qd̄ .xiii. luna putarent oī genere pascha obser
 uandum .qn̄ . iudeis agnus p̄cipitur imola
 ri . uelud nēcio confirmantes quacūq; diesep
 timane .xiii. luna uemisset solui debere ieiū
 nium cū talis consuetudo in ullis prius
 alijs obseruata fuisset ecclijis . Ob quā causam
 conuentus ep̄orū et cōcilia p̄singlas qualq;
 p̄uicias conuocantur . prouocatq; ad seruice
 epl̄is desingulis quibulq; locis unū om̄s eccl̄i
 asticum dogma confirmant . ne liceat aliqn̄
 nisi in die dñica in qua dñs resurrexit amor
 tuis dñicum pasce celebrari mysterium . et i
 hac sola soluendum esse pascale ieiunium
 Extat deniq; usq; in hodiernū concilij apud
 cesaream palestine habiti decretum cui p̄fuisse
 uictor ep̄c indicatur . Et ponti prouintie palme
 as . Galloꝝ quoq; sacerdotalis cōuentus extat
 hyreneum p̄sulem scribens . Achace uero bar
 chilum . corinthiorum eccl̄ie ep̄m . Qui om̄s
 diuersis locis . unam eandemq; iudicij sui se
 tentiam protulere

25 **E**d ep̄i regionis asiane seruandam mag
 a ueteribus sibi traditam consuetudine
 confirmabant . In quibus polycrates qui in eis
 primatum agere uidebatur ad uictore ep̄sco
 pū romane eccl̄ie scribens morem traditionis

antique ad se usq; delatum phec uerba deligt
Nos ergo inquit intemeratum pasche colimus
diem neq; addentes neq; auferentes aliquid. Et
em magna quedam lumtaria apud aliam
dormierunt. sumi et electi uiri quos dñs
fufcitabit in aduetum suum cum ueniet de
celis in gl'a et requirer omes scōs suos. In qb?
est philippus euangelista qui dormiuit apud
ierapolim. Sed et due filie eius que uirgines
semierunt et alia eius filia spū scō repleta
que apud ephesum dormiuit. Necnō iohes
qui supra pectus dñi recubuit qui fuit su
mus sacerdos. et pontificale petalum gessit
martir et doctor ecclie qui et ipe apud ep
hesum dormit. Policarpus quoq; apud ir
sinurnam et epc et martir. Sikk et mīreas
epc apud eumeniam. Sed apud sinurnam
mrio consumatus. Quid autem dicam etiā
lagarem nichilominus sacerdotem et mīrem
qui apud loadiciam quiescit in pace. Sed
et papirum et macharium et militonū pp
regnum dei et eunuchum et spū scō repletu
qui iacet in ciuitate sardenlium expectans
aduentum de celis dñi ut resurgat a mor
tuis. Isti ergo omes diem pasce in q̄rtadecia
die mensis obseruauerunt. fm euangelium
nichil oīo extrinsecus agentes. Sed et fidei re
gulam pōia conseruantes. Sed et ego om̄ ue
strum minimus polictates fm traditionem
patrum meorum obseruo. eorum dūtaxat

quos et ab initio secutus sum. Septem namq;
ex patribus meis pordinem fuerunt epi ego octa-
uius. qui om̃s ita obseruauerunt hunc diem. ut
cōueniret cū illo quo fermento iudeorum ppli^{us}
aufert. Vnde fr̃es km̃i. lxx. et quinq; annos e-
tatis gerens in nom̃e dñi multoties quoq;
orbis terre ep̃orum notitiam plenissime h̃ns
et sc̃is sc̃pturis intendens non p̃turbor ex h̃js
que ad terrorem proferuntur. Quia et maiores
mei dixerunt. obtpare oportet deo magis quā
hōibus. Et post pauca de h̃js qui secum ade-
rant ep̃i ista subiūgit. poteram autem etiam
p̃ntium ep̃orum facere mentionem qđ ipse pe-
tisti. ut euocarem sic et feci. Quorū nom̃a
si scribam nam multitudo est. qui om̃s sc̃ie-
tes p̃uitatem meam consensu suo confirmant
que scribimus. certi q̃ non inaniter canos at-
tulimus. Sed in disciplina xp̃i semper cōsū-
ti sumus. Sed ad hec uictor romane eccl̃ie e-
p̃iscopus p̃tinatius agens passim totius alie
ac uicinarū p̃uinciarum eccl̃ias a cōmunionis
societate abscidere nititur tamq̃ in heresim
declinantes et lras mittit quibus om̃s simul
absq; discretionē ab eccl̃iastico federe seg̃garet
Sed h̃ nō in om̃ibus placebat ep̃is. quin po-
tius et e contrario scribentes ei iubebant ut
magis que pacis sunt ag̃et. et concordie atq;
unanimitate studeret. Deniq; etiam extant
ip̃orum lre quibus aspius obuiuant uicto-
rem uelut inutiliter eccl̃ie comodis cōsulete

Ham hyreneus cum ceteris quibus perat galli-
arum epis scribens confirmat quidem ut in do-
minica die resurrectionis dñi mysterium cele-
bretur. Victorem tñ arguit q non recte fecit
abscondere a corpe unitatis tot et tantas eccas
dei que morem antiquitus traditū custodi-
rent. Sed et de multis alijs comonet p^h uerba.
Non solum inquit de die pasce agit cōtrouersia
sed de ipa spē ieiuniorum. Quidam enī putāt
una tñ die obseruari debere ieiuniū. Alij du-
obus. alij uero pluribus. Nonnulli etiam .xl-
ita ut horas diurnas nocturnasq^q computates
diem statuant. que uarietas obseruantie non
nunc primum. neq^q nris t^pibus cepit. Sed mlt-
to ante nos et illis ut opinor qui nō simplici-
ter qd ab initio traditum est tenentes t^l aliū
morem uel p negligentiam uel p impitiam p-
modum decidere. Et tñ nichilomin⁹ om̄s illi
etiam cum inobseruantia uariant inter semet
ipos et nobiscum pacifici fuerunt semp et sūt
nec dissonantia ieiunij fidei consonantiam ru-
pit. Post hec inserit etiam hystoriam quandā
que pro sui oportunitate nec a nobis decet om̄-
ti. Deniq^q ait. Et illi om̄s ante foterē p̄bri qui
eccleie cui tu nūc p̄ecl sacerdotiū tenuerunt
anacetum dico et pium. yginumq^q et telestoriū
et siliū. Neq^q ipi ita temuerunt. neq^q hji qui
cum ipis erant. Et tamen cū ipi ita nō ob-
uarent. pacem semp habuerunt cum illis
ecclesijs que hunc obseruantie more tenebat

Cum utiq; et ip̄s contrarium uideret. q̄d non
 etiam ceteri similiter obseruarent. nūq̄ tñ ob hoc
 repulsi sunt aliqui ab eccl̄ie societate. aut uenie-
 tes ab ip̄s p̄b̄is non sint suscepti. Imo potius
 et om̄s p̄b̄i qui fuerunt ante te. ōib; qui nō
 ita obseruabant p̄b̄is eccl̄iarum eucharistia
 sollempniter transmittēbant. Beatus autem po-
 licarpus cum ad urbem romam uenisset sub ai-
 ceto. cūq; de alijs nōnullis parum quid habu-
 issent inter se statim tñ coissent in pacem de
 ista q̄one ita egerunt ut nō unusquisq; iniam
 suam obbtinata contentione defenderet. Neq;
 em̄ aut anicetus/policarpo suadere poterat ut
 non obseruaret ea que nouat̄ ioh̄em disciplin-
 dñi uel cet̄os ap̄los cū quibus semp fuerat ob-
 seruasse. Neq; uersum policarpus anicetum
 psuasit ea desere que ille dicebat se maiorum
 more seruare. Cumq; hoc ita inter se habuisset
 cōcarunt sibi inuicem ita ut crederet anicet⁹
 policarpo etiam sacerdotali ministerio honora-
 tus. dūtazat contemplatione pfungi. Et ita ab-
 inuicem p̄ua fide pace integra et firma ca-
 ritate discedunt ut om̄s eccl̄ie siue que ita de
 pascha siue que non ita obseruarent inter se
 tñ concordiam custodirent. H̄ hyreneus agēs
 nōis sui opus. pacem uidelicet dei eccl̄ijs colli-
 gans. pul' aliter inciliens. scribit. Et nō solum
 uictori sed et diuersis eccl̄iarum doctoribus
 fili p̄ptas asserit q̄ nulla pro hac q̄one in ec-
 cl̄ijs dei dissensio debeat oboriri.

26

Apod palestnam quoq; cōuenientes iunū
 sacerdotes dei naicillus iōsolimorū et the
 ophilus de quibus iam supradiximus. Sed &
 cum ipis cassius tyrius et clarus de ptolomai
 de et ceteri p̄multi p̄ter congregati cum de
 hac questione ageretur quid etiam apud ip
 sos aptica traditio contineret circa finem de
 creti quod in concilio eorū statutum est h
 modo iudicant. Ep̄le aut̄ nre exemplaria
 p̄ om̄s ecclias transmittantur. utine rei effi
 ciamur aīarum que diuersis erroribus in
 merguntur. Designamus ergo uobis quia
 et apud alexandriam eadem qua apud nos
 die pasce solennitas geritur quia et iporum
 nobis littere deferuntur et ipsi mā septa sulci
 piūt ut p̄ter et consonanter diem festum
 celebremus. Hactenus de supradicta q̄one
 ex hīs que in ueterum scriptis hūc repimus

27

Exstat autem adhuc hyrenei p̄ter hos q̄s
 supra enumerauimus libellos etiam ali
 ud uolumen egregium aduersum gentes
 q̄t de disciplina attitulauit ad marchios
 quendam scribens. Sed et dyalogi de diu
 sis in quibus testmonia de eplā ad hebreos
 ponit p̄lma. et de sapia que dicitur salomo
 nis. hec sunt que ad nram noticiam et de
 hyrenei epulculis puenerunt.

28 **M**odus autem .xiiij. annis imperio gubernato. pertinaci post se regnum reliquit. Quo sex solis mensibus retento idem pertinax diem obiit. et seuerus post hunc suscepit principatum. Cuius temporibus plurimi ecclesiastici uiri nobiles et stilo illustres extiterunt. sicut ex eorum monumentis agnoscimus.

29 **E**x quibus est heraclitus qui in aplo commentatus est et maximus qui de falsissima omni hereticorum differuit quone qua semper inquitur unde sint mala uel unmalitia. Et quod materia sancta sit et non infecta. Sed et candidus qui in examerom et de principiis pro genesis scripsit. Appius quoque de eisdem scribit commentatur. Sextus etiam qui de uine differuit et de ceteris nonnullis. Arabianus quoque et alij numeri quos longum est uel enuare. uel etiam pro aliquo illustri unumquemque decorum suorum inditio designare. plurimum tamen ipsorum exortas temporibus suis hereticorum perfidias confutantes fidem rectam et aplicam monumentis suorum uolunt mandauere. Ut arthemonis illius hereseos auctores quam postmodum paulus famosus nris iam pene temporibus instaurare conatus est. de qua dignum est que uel qualis sit historia comprehendere. Hec heresis primum hominem et absque deo fuisse saluatorem confirmat. Id quod antiquitus ab ipsis etiam apostolis traditum esse metitur. aduersum quos unus ex hijs quos supra

memorauimus ecclesiasticus scriptor ita sendet
Aiunt inquit aliqui etiam ipos aplos ita uel su-
cepisse uel ceteris tradidisse sic nunc ipsi asserunt
et h ueritatem predicationis esse seruata[m] usq[ue]
ad uictoris tpa. Et quo successores eorum se-
bentes aduersum gentiles uel aduersum he-
cos idest iustinus et miliades et tatianus et
clemens et alij qua plurimi de ditate xpi
aptissime differunt hyrenei uero et melitoni-
ceteroruq[ue] qui p idem tpe fuerant uolum q[ui]
ignorat. Quibus deum et ho[mo]m fil[ius] pdicant
xpm. Sed et salmi uel cantica qua a fribus
fidelibus ex initio scripta sunt uerbum dei ee
xpm et deum tota hymnorum suorum laude
concelebrant. Quo ergo tot felis fide pdica-
tam nunc illi asserunt q[uod] a uictoris t[em]p[or]ibus
exordium sumpserit

30

Quomodo autem uictori de hoc calupnia
fatiunt qui sciant uictorem theodothu
sorianum qui princeps et pater extiterat im-
pietatis iporum de co[m]mune ecclie repulisse q[uod]
primus rome ausus est dicere puru ho[mo]m
fuisse xpm. Si em sic dicunt ita credebat
quo eiciebat de ecclia theodothu blasphemie
ilius inuentorem. Sed de uictore hec co[m]me-
morasse sufficiat. Cuius decem amis epa-
tafuncto Zephrinus sacerdotij successor ex-
tuit nono principatus seueri anno. De quo
Zepherino eadem scriptura qua insupiorib[us]

usi sumus talia quedam refert

Igitur comouebo vos fratres de hijs q̄ gestall'
 apud nos que si forte in sodomis accidis-
 sent etiam illos emendare et corrigere potu-
 issent. Confessor erat quidam apud nos nata-
 lis noīe m̄a adhuc confessus memoria. hic
 deceptus aliqui ab asdepiodoto quodam et
 theodoto collectaris qui ambo discipuli erat
 theodoti coriarij illis qui p̄mus pro hac stul-
 ta asserctione ab ecclie societate depulsus ē
 uirtore tunc urbis rome epo accepit ut ac-
 cepto ab eis salario. eps illius heresis noīa
 retur certa pactione. i. centum quinquagita
 denarijs mēstrue prestationis. Quiq̄ nata-
 lis cum se in hoc deceptus locasset frequen-
 ter admouebatur in sompnis a dño. Quia mi-
 sericors deus et dñs n̄r ihesus xpc. noli-
 bat m̄rem suum qui sibi in multis passio-
 nibus testis extiterat de ecclia p̄dere. Sz
 cum negligentius suscipet uisiones primarij
 amore et turpis lucri deuictus illecebra
 adultimū a sc̄is angelis p̄ totam noctem
 uerberatus et penis grauib. excruiatus
 mane consurgens cilitio se induit et cinē
 conspargit ac multis lacrimis errorem suū de-
 flens ante pedes se zepherini epi prostruit
 et uestigijs oī non tm̄modo clericorū sed &
 laycorū multa cum lamentatione puolu-
 tus in lacrimas et miserationes omnem

74
prouocauit ecclesiam ut indulgentia sibi a xpo
continuis et iugibus pro ipso precibus implo-
rent ostendens sibi in conspectu dñi maiores
corporis et cyatrices quas pro nobis ipsius co-
fessione suscepit. Vix alii in coronam eccle-
siæ corporis reuocatus est. Sed et post ali-
qua idem scriptor adiungit. Scripturas autē
diuinas absq̃ ulla timoris dei reuerentia cor-
rupte. antiquæ uero fidei regulam p̃teruē-
impie respiciunt ignorantes xpm. Quæ idē
non inueniunt quia non recte quesierunt.
Et m̃m̃ stulticie impietatisq̃ prolapsi sunt.
ut si quis eis sermonem de scripturis p̃posu-
erit illi e contrario p̃ponent. utrum hic sermo
de quo agitur coniunctum genus syllogismi
faciat. Et derelinq̃entes sc̃as dei scripturas
geometriam tractant tanq̃ qui uere de terra
sunt. de tera locuntur. Et ideo eum qui desur-
sum est et de celis uenit ignorant. Deniq̃ eu-
clides apud eos uel maxime in geometrie
disciplina uiget. Sed et aristofiles et theofas-
tus ab his in amiratione habetur. Galenus
uero a nonnullis eorū et adoratur et colitur.
Quorū artibus et doctrinis hereseos sue i-
pietatem nitunt̃ asserere. et deceptionibus
hōm̃ ignorantium dñm simplicitatē diuina-
rū scripturarū et sinceritatem fidei subtrahit.
Sed h̃ fatiūt quia nec uicini effecti sunt
fidei. Propterea et diuinas scripturas absq̃
ullo timore contempserunt. et corruptentes

eas emendare se dicunt. Verum ne qui me pu-
 tet falsa aduersum eos proferte palam est oī-
 bus noscere si qui uult exemplaria eorum accipe
 et cum alijs nichilominus eorum exemplaribus
 conferre inuenient etiam inter se ip̄a multū
 dissonare quia unusquisq; ut sibi uidetur e-
 mendat. Deniq; asclepiodoti non cōueniūt
 oīo cum theodoti. Tum demde etiā discipulis
 ip̄orū si quis forte conscripserunt quod eis ui-
 sum est uelut addere licuit uel auferre et oī-
 bus preferunt hīc se emendata magis autē
 inquinata exemplaria. Rursū hermophili
 exemplaria non consonant cum appollomidis
 Sed ne ip̄a quidem sibi ip̄is concordant si
 p̄ora cum posterioribus conferas. Semp̄ em̄ emē-
 dant quibus semp̄ displicet qđ emendant
 et noua queq; p̄quirunt cum eis que in usu
 sunt uidebuntur auerſe. Quid autē temeri-
 tatis habeat istud admissum neq; ip̄os arbi-
 tror ignorare. Aut em̄ non credunt diuino spi-
 ritu scripturas esse conscriptas et sunt infi-
 deles aut semetip̄os arbitrantur sapientiores
 spū scō. Et quid aliud indicant p̄ hoc nisi
 qđ a demone arguuntur. Neq; em̄ negare pos-
 sunt sc̄m suū qñ qđem etiā manus eorū
 in ip̄is exemplaribus teneantur et nouerūt
 ip̄i qđ a m̄gis suis et doctoribus scripturas
 scđm istud corruptele genus etiā explana-
 tionis susceperint intellectum. Quidam at
 ex ip̄is nec corrumpere iam scripturas digi-

sunt sed penitus abnegare. Legem. f. et prophetas. et ob
temptu impie huius assertionis in ultimum
pditionis gurgitem deuoluti sunt. Deniq;
hec sufficiant hystorij esse mandata.

De persecutione seueri. ca. primu.
De origenis a puero institutoe. ij.

De Vanti p. ij. Eo q. a puero uerbum domini
predicauit. m.

De Vanti p. ipm edocti mres fci fut. m.

De potamana. v.

De clemente alexandrino. vi.

De iuda traditore. vii.

De hijs que erga semetipm gessit origenes. viii.

De narcissi mirabilibus. ix.

De epis ierosolimorum. x.

De alexandro. xi.

De serapione et libris eius. xii.

De libris clementis. xiii.

De eraclas. xiiii.

Quantum studij fuit origeni erga scripturas
diuinas. xv.

De symacho interprete. xvi.

De ambrosio. xvii.

De epis qui tpe origenis fuerunt. xviii.

De ypoluti libris. xix.

De uomo origenes plbi fcs est. xx.

De uomo eraclas apud alexandriam susce
perit sacerdotium. xxi.

De persecutione maximiani .xxij.^o

De ordinatione fabiani episcopi et mirabilibus
que in ea gesta sunt .xxij.^o

Quanti discipuli fuerunt origenis .xxiii.^o

De affricano .xxv.^o

De berillo .xxvi.^o

De philippo .xxvii.^o

De dyonysio epo .xxviii.^o

De araborum discessione .xxix.^o

De heresi ecclesiarum .xxx.^o

De detro .xxxi.^o

De passionibus dyonisi .xxxii.^o

De martiribus qui apud alexandriam passi
sunt .xxxiii.^o

De hijs que scribit dyonysius .xxxiiii.^o

De nouato .xxxv.^o

De serapione .xxxvi.^o

De hijs q̄ ad nouatū scribit dyonysius .xxxvii.^o

A cum seuerus persecutiones agita-
ret ecclesie p̄clara a militibus xpi
p̄ pietate certamina martirij gerebā-
tur precipue tñ apud alexandri-
an qua ex omi egipto et thebaide uelud in
quodam stadio pietatis adlete ducebantur.
Qui pro suppliciorū mortisq; patiam conse-
quebantur a deo imortalitatis coronas :-

In quibus et leonides origenis pater pro
m^o xpi capite plexus. tenere adhuc etatis
supradem puerum dereliquit. Quis qualib⁹
animis ex eo erga diuine legis studia uiguerit
non erit importunum paucis exponere. Preci
pue quia et apud quā plimos opimō de eo ce
leberima promulgata est. Et siqdem uelut q^s
omēm uitam uiui huius hanc tradere morim⁹
tis certum est quia tanta sunt de eo ac talia
que pprium et opus requirant et otium. Nos tñ
m pñi quantā ^{pe}sumus breuitate inseremus hinc
opt^a que ad ipm spectant pauca de multis. Que
uel ex ipso eplis ad nos usq⁹ seruatis uel ex a
liorum hystorij. indicata cognouimus. Cuius
gestali res pateret. etiam ex ipis cinabulis
digna michi uidentur posteritatis memoria
Decimū namq⁹ imperij agebat seuerus annū
Alexandrie uero p idem tpe omīq⁹ egipto pñ
debat letus. Epātum in ea post iulianū de
metrius suscepit. Cum supra modum accen
so persecutionis incendio et multis ea tem
pellate marturio coronatis intm ardore ca
pescendi marturij puerulus tunc ad huc ori
genes exarserat ut sponte se periculis inge
reret. Et alijs in certamine positus preceps
in medio rueret ita ut in septari ipam mor
tem et rape uelle uideretur. Quā et adipisci
ommodis potuisset. nisi quod dispensatione
dñi ad utilitatem multorum putatur p totū
ecclie edificatione seruatus. p sollicitudiez

nis que gl'ose mortis eius desideriu ipedit
 Que cum pmo maternis obsecrationibus sup-
 plicaret ut sibi consuleret et pceret mri et il-
 le ex hjs precibus inflammator ad amorem in
 martirij redderetur. maxie ex eo q p'mia
 teneri cognouisset in uinculis et ipe ppe so-
 tius effici uinculorum eius ac martirij feli-
 ciaret arte quadam materni affectus ihibe-
 tten cum maturate eum uelle et ante luca-
 num prumpe ad agonum certamina presup-
 sisset noctu cubiculum filij dormientis inq-
 sa oia eius indumenta quibus procedi ad pub-
 licum poterat furata. subtraxit. et p h domi-
 residere necessitate cogeretur. Ille maternis
 impeditus dolis cum nichil aliud agere
 posset nec tn mens quiescere pateretur audet
 aliquid sup etatem. Eplam scribit ad p'mi
 maternis artibus detineri sed illum tene
 debere quod cepit. Et addit etiam hoc. Vi-
 de pater ne ppter nos aliquid aliud uelis
 Hec sunt prima puerilia origenis. rudime-
 ta. hic ludus eius in s'ntia. h a tenero reli-
 gionis et pietatis iudicia. Talis in eo erga de-
 um coaluit affectus. huic iam lectioni se-
 cepit diuinorum uoluminum mancipare
 et in eruditionibus fidei diuine semetipm
 aut segniter exercere. Qm quidem iam et
 a parente in hjs imbui cepat. qui et s'su
 inter seculares libros quibus in prima etate
 erudiebatur etiam marum scripturarum

epistola bonid. ad

nonnulla interim legenda subiciebat. Tunc
deinde paulatim etiam pferre h̄scolaribus
studijs cōmonebat. Iam inde etiam lectio
nes exigere p̄ dies singulos et memorie com
mendare puerū non inuitū. Immo potius
erga hec discenda promptiorem cogebat.
Quippe qui legens h̄ nec solo simplici utel
lectū uideretur esse contentus. sed negotia
p̄i de scripture sensibus ac q̄onibus cōmo
ueret inq̄rens ab eo quid sibi uideretur q̄
p̄spiritum s̄m scriptura dicitur inspirata
uel quid diuini consilij tegat simplicitas il
ta uerborum. At ille simulabat quidem incre
pare se eum et uetare ultra etatem aliquid
querere. Aput semetip̄m tñ incredibiliter
exultabat. omnipotenti deo gr̄as referens q̄
ei talis sobolis donauerit esse p̄m. Demq̄
frequentet dicitur dormienti puero religio
sus et sollicitus sup̄ueniens pater opimentū
pectoris detraxisse. et uelut dei sp̄u intus
includo. pectus eius tamq̄ templum q̄ddā
ueneratus. et demulcens obseculis abscissis
set b̄m semetip̄m a deo effectum p̄tante p̄lis
felicitate gratulatus. H̄ et multa h̄ys filia i
puerili etate origenis extitisse memoratur.
Vt uero p̄ eius m̄io consumatus est. puer ip̄e
cum m̄re uidua. et sex alijs puulis fratrib̄
septimū decimū agens etatis annū in summa
facultatum penuria derelictus est. Qm̄ q̄de
sensus p̄m̄us. qui maximus fuerat filio p̄

pſcriptionem ſociatus eſt. Nec tñ ei deſuit oī
 potentis dei prouidencia. Ob inſigne namq;
 uel litterarum uel religionis ſtudiū a qđā
 nobili et locupletiffiā femīa pfamiliariter
 foueri cepit que tñ paulū quendam anti
 ochie ortum. antiquę hereticoſ famoſiſſimū
 ſeptatorem adoptiū domui ſue illo in tpe
 habebat. In qua adoleſcentulus origenes cū
 neceſſitatem hiet apud pđictam femīnā
 mīa degeret documentum iam inde apu
 ero fideliffime et catholice ſue mentis oſten
 dit. Nam cū ad ſupradictum uirum ue
 lud ad magiſtrum et ſūmī nōis doctore
 pđius ſingulos imenſe multitudines con
 uenirent non ſolum hereticorum uerū
 et ex nrīs. multorum pro eo qđ eruditionis
 eius ſumma. ab oībus cedētur nullo tam
 pacto uel pro honoris grā. uel etiam pro
 neceſſitate coniunctionis ſlecti potuit ori
 genes ut cum eo ſaltim in orde coſiſteret
 Ita ei a primā etate eccliaſtice regle obser
 uancia honorabilis fuit. et hereticorum
 ſocietas exetabilis ſic ipſe in quodam
 loco opis ſui ait quia hereticorū exetā
 da doctrina eſt. Nec tñ deerat ei agra cō
 munes litteras ſtudium in quibus pater
 eum erudiendum tradiderat. Sed exerce
 batur et in hīs multo attentius etiam poſt
 conſumationē prīs. In arte namq; gōmatica
 ita fuerat inſtructus ut ei ad docendum

plene sufficeret. et ex his ea que ad necessitatem
transigende domus uidebantur necessaria pa-
rauerunt.

Ubi cum pisset auditorio et gramaticam
doceret sic ipse in quibusdam suis scriptis re-
fert. Et cum ecclesie apud alexandriam ma-
gisterij de esset officium. Cumq; omnes deturbati
persecutorum. minis et ferocitatibus aufugis-
sent aliquanti gentilium conueniebant ad ori-
genem tunc ad huc gramaticam docentem.
audire ab eo uerbum de nostra fide ac religioe
cupientes. Quos ille non solum ad fidem
de perfidia conuertebat uerum etiam perfecti uite
institucionibus informabat quorum primus proth-
arcus extitit. Qui per ipsum conuersus ad fidem
nostram non solum perfecte uite instituta serua-
bat uerum etiam que et summe beatitudinis inuicem
consecutus est palmam. Sed et cum hoc fuit e-
raclas et natura patriarche frater et meritis.
Qui cum ab eo in fide nostra atq; scientia sed et
uite purioris institutionibus ad perfectum fuisset
instructus alexandrine ecclesie psete post de-
meritum subiogatus est. Sed ea tempestate
qua aquila alexandrie atq; egipto presidente
persecutionum rabies crescebat octauum
decimum origenes etatis agebat annum. Quo
in tpe famosissimum apud omnes uel incre-
dulos uel fideles domi. forisq; nomen eius
effectum est precipue per quod sanctos omnes inco-

fessionis uinculis positos non solum sermone
 et cohortatione p̄fecit et sp̄ualis doctrine ad
 martirium roborabat uerum etiam multis su-
 is officijs ac ministerijs euinculorum p̄nis et
 squalore carceris subleuabat. Sepe deniq̃
 etiam ante tribunalia iudicum et in ip̄is eo-
 rum crutiatibus aderat aduersum prophanas
 interrogationes iudicum. affectu eis ac me-
 te compatiens uultuq̃ et metu si dici potest
 uelud firmiores eis responsiones subicere
 gestiens. Sed et cum inuicem suscepisset
 eadem licentia uerbatur. omnibus se piculis
 inferens nec repudiens p̄secutoribus intuen-
 tibus extremis quoq̃ obseculis m̄res salutare
 ita ut nōnūq̃ pro hijs etiam impetus in eū
 gentiliū fieret. Sed diuina dextera cū
 admiratione om̄i p̄tectus euaderet. Vix
 nec enūari facile nec referri potest quotiens
 et quam crebro im̄o p̄ singulos pene dies de
 quantis eum et qualibus piculis dum erga
 predicationem. uerbi dei impingeret. p̄mpt⁹
 est eadem diuina eum dextera cōseruauit.
 Quotiens in insidijs positus qui eum clam
 interimerent effugit. et int̄m aduersum se
 dum m̄opus dei promptus est infidelium con-
 citauit insaniam. ut turme militum dispo-
 nitū in qua cōmanere uidebatur obfederat
 nec tñ eum cape aut tenere potuerint. diui-
 na protectione seruatiū. Tanta rabies cō-
 tra eum mentes hom̄m incenserat pro hoc

solo q̄ pl̄mos p̄eum uidebant ad fidem no-
stram ab incredulitate conuerti. Et tantū
cōtīdie aduersus eum p̄secutio cumulabā
ut tota urbs maxima alexandria eum regē
non possit sed de domo ad domū transiret et
in undiq̄ fugaretur cum uiderent p̄ loca sin-
gula multitudines pl̄mas ad fidem dei so-
ciari. Obtinebat at̄ h̄ quia non solum in uer-
bo ei p̄fecta doctrina uerū etiam in opere
consummate doctrine prebebat exempla. et
dicebatur sicut aiunt de eo. hic est qui quale
habet uerbum. talem habet et uitam. et q̄
lem habet uitā. tale habet uerbum. qm̄ que
docet agit. et que agit hec docet. Manifeste
autem et euidenter aderat ei diuina gr̄a p̄ q̄
innumeros ad imitationem sui in fide dei p̄to-
uocabat. Vnde et uidens demetrius ep̄c q̄
ad ip̄m p̄cipue doctrine gr̄a et predicationis
uerbi dei multitudines pl̄me cōuolauit
cathetizandi ei et docendi ei in eccl̄ia ei ma-
gisterium tribuit. Quod p̄mus post apl̄os
apud alexandriam p̄sternis sc̄dus p̄ordine
clemens. tertius administrauit origenes.
ip̄ius discipulus clementis. Qui clemens
in ope Stromateo ubi etiam ip̄a quibus libris
describat in prohemijs designauit adhi-
nem imp̄ij comodi p̄tenodit. Vnde certū
est q̄ seua seueri ip̄a hec ip̄a que nūc hēm̄
in manibus continebat. Quā tempestate et
am iudas quidam alius scriptor de septuaginta

que in damele referuntur dislexit qui et ipse
 decimum seueri impatoris annum regni co-
 memorat. Is etiam diuulgatam antixpian-
 sentiam tamq̃ extimans imminere executi-
 onū etate multorum ex nris fidelium
 aīos pturbauit. Igitur origenes iniuncto si-
 a demetrio ep̃o magisterij officio gramatica
 scolam cepit negligere. magisq̃ se uerbo di-
 conferens. Vitur sane etiam consilio non
 puerili. bibliothecam gentiliū librorum
 tradit cuidam fidei amico. paratus cū eo
 in sibi obulos ex eius pretio p̃ dies singu-
 los infari. Quo si nec grauis esse cuiq̃ i-
 sustentanda uictus necessitate nec cōgre-
 gatam pecuniam domi referuare uideret.
 Igitur in talibus militatū plurimū ip̃is
 exigens uita moribus exercitijs p̃ omnia
 xpianus ph̃s habebatur. Cum et pro iu-
 uenilibus cupiditatibus rep̃mendis. et p̃
 sapie profectibus capestendis die noctu-
 q̃ artioribus se abstinentie constringeret
 fixis et indefinenter diuinorū librorum
 meditationibus inhereret. In abstinentia
 plurima. in ieiunijs indefinentibus. iu-
 gilijs pene iugibus. ita ut si q̃n parum
 aliquid sompni necessitas naturalis exige-
 ret. hanc ille non supra stratum quo oīo
 nullo utebatur sed supra nudi soli depen-
 deret suppositi. Ante oīa uero p̃cepta eu-
 angelica et uoces saluatoris sumo amore

et studio implendas esse censebat quibus per-
pitur duas tunicas non habendum neq; cal-
tamentis utendum neq; de castino cogita-
dum. Que illa singula summa cum diligen-
tia et fide contendeat ex plere et supra uires-
atq; etatem suam. Im apli monita instigo-
re et nuditate agones patie desudabat. Ita
cunctis auditoribus suis renuntiandi oibz
que possidebant et hie paupertatis prebebat
exempla. Erat ergo p hoc carus oibz et ac-
ceptus. In hoc uno nonnullos offendens qd'
cupientes de facultatibus proprijs aliquid
sibi saltim uirtus gra minustiare p disticta
continentie disciplina resistabat. Cum utiq;
pro labore quo in uerbo dei desudabat no
solum duplici sm aplm sed et multiplici ho-
nore dignus ab oibz duceretur. Sed ille
honorem sibi sumum in continentia depu-
tabat. Deniq; et p multos annos traditur
absq; omi calciamento nudis incessisse ue-
litis. Vini q; uis ceterorūq; siliū nisi ex
ea sola que uite necessitas deposebat nullū
penitus habuit usq; quo in comodo stoma-
ci. imo iam pene periculo cogeretur. Ta-
libus ergo uite atq; instituti sui exemplis in-
formans eos quos a gentili uita et stulta
phia ad ueram xpi phiam sapiamq; co-
uerterat non solum in intimis aie archa-
nis fidem hie docuit p hoc q; geri ab eo
uidebant que docebantur. uerum etiā

ad martiriū eos amorem pro quibus cotidi-
ano roborabantur exercitio prouocabat. Ex quibus et multi comprehensi in persecutione palma martiriū consecuti sunt.

In hijs primus erat plutarchus de quo paulo
superius memorauimus. Quem cum uidisset
plus ad mortem duci et assistere ei origeni
qui hortatu suo ad magnanimitatem animos
eis erigeret. uelud mortis eius auctorem
disceperet eum pene et interficere uulgus ir-
ruerat nisi et tunc ope diuine prouidentie e-
furentium manibus fuisset ereptus. Post plu-
tharchi martirium sedus ex origenis discipulis
martir efficitur serenus. Tertius ex eius nuchi-
loimius auditoribus. et clides martir corona-
tur. Quartus heros neophitus. Nam superior
serenus adhuc cathecuminus consumatus est.
Quintus eiusdem scole martir efficitur. alius
notie serenus. Qui post multa supplicia pro christo
capite plexus traditur. Sed et milites plurime
in quibus erat quedam cathecumina. de qua
ipse in quodam loco ait quod ignis baptisma con-
secuta est sit.

Sed et potamiana famosissima feminarum
et martirum et ipse eius carnifex basilides.
Item in memoriam uelut memoriam ab incolis
loci phennus uirtutum potamiane fama
celebratur quod imensos et innumeros agones

Potamiana femina

in Potamianis fuit

ha

ha Index fuit Potamianus

in Potamianis

primo pro uirginitate et pudicitia desudauerit 2
Deinde etiam pro martire exquisita atq; in-
audita tormenta pulerit. Atq; ad ultimum
una cum uenerabili m^{re} marcella ignis sup-
plijis consumata est. Tradunt ergo aequulam
hoc ^q erat tyrampnici iudicis nomen postea
q; crudelibus eam supplijis lacerauerit. adulti-
mum ob iniuriam et nobilitatis eius & casti-
tatis cominatum esse potamiane q; eam uel
crudelissimis gladiatoribus uel impudici-
simis lenonibus traderet. At illa cum ab ea
quid mallet. uel quid eligeret quereretur
protulisse aduersum tyrampnum uocem libe-
ram que oblationem romani ritus faci- 7
lega uideretur. Et ideo sine mora in eam illa-
tam esse sciam. Cumq; basilides unus ex his
quibus implere spiculatoris officium mos e-
susceptam eam deduceret ad supplitium ac
multitudo impudicorum piter impiorum po-
tamiane uerbis. et in iniurijs conaretur illud
basilides abigere impudentius irruentes ac
deturbare cepit humanitatis et miserationis
obtentu. At illa religiosum uiri uotum ergale
& positum humanitatis amplexa. certius et
to inquit q; cum abiero ad dnm meum. in
mora boni huius tibi remunerationem pabo
Post hec autem uerba constanter suscepit
statuta supplicia. picis calide paulatim p
artus ac membra diffuse. Et hoc modo bea
uirgo eteris migravit ad celum. No mlis 7

autem post diebus basilides cum inter colle-
 gas suos ob causam quandam iuramentū
 posceretur aut sibi non licere oīo iurare p-
 eo qd esset xpianus et hoc publice fatabat
 loco existimatus est pmo dicere. Tum dem-
 cum constantius affirmaret pertrahitur ad
 tribunal ubi cum pseuerasset in confessione
 uinculis traditur. Tum uero uisitantibus
 eum nris et causam subite huius ac lauda-
 bilis pmutationis inqrentibus dixisse tradi
 qd potamiēna post diem tertium martirij sui
 noctu assistens coronam capiti suo impo-
 nit dicens deprecatur se pro ipso dñm et i-
 petrasse ut fm qd scriptum est quia qui recipit
 martirem mercedem martiris consequatur.
 Quibus auditis confestim frēs signum ei
 dñicum tradunt et die postera ob dñm mñm
 capite puniuntur. Sed et alijs pluribus p illud
 tempus cum apud alexandriam condiscipu-
 lis suis cum quibus uerbum dei in origenis
 scola opam dederat potamiēna sile munit
 traditur prestuisse assistens eis pusum et co-
 ronam mñi impetratas a dño deferens. Sed
 de hys ista sufficiant.

Aggacis Potamiēna

Ligitur p idem tpus cum docendi officio
 apud alexandriam preesset origenes ge-
 stum quid ab eo traditur p iuuenilis fortasse
 et minus pfer sensus iudicat iudicatur. Sed
 pferre fidei castitatis iudicium continens

Illud namq; qd scriptum est in euangelio
qui sunt eunuchi qui semetipos caltraue-
runt p regnū dei etiam fm hystoriam cō-
plendum credidit. non solum castitatis ob-
tentu. uerum qm psecutionis tpe tam in
publico quam in occulto ac secreto. et tam
uiris quam feminis uerbum dei pdicabat
uidelicet quo omēm occasionem turpis
maledicti grā infidelibus uideretur exclu-
dere dñicam uocem. re atq; ope in semetipso
aggressus est adimplere. Cumq; id ne eo ab ho-
minibus laudem quereret. sed a deo merce-
dem speraret in occulto esse uoluit. sed late
non potuit sed rei geste iuditiū ad de-
metrium epīm puenit. Is q; ingenti primoru
pore admiratus est audacis animi uirtute
Tum demde collaudans fidei eius magnitudi-
nem uel calorem. ul' tam grande in ope
dei ppositum. Nunc maxime ait cepto opi
doctrinē et pdicationis insistere qm aduersa-
rijs nulla obtruncandi suspitio de relicta ē
Sed tunc quidem talis erat demetrii smia
cum nichil atos inceslerat q; recti inditij re-
gulam in partem. alteram declinaret. pos-
tea uero cum uidisset adolescentis famam
satis fieri claram et magno eum domi finis
q; pconio extolli. huane infirmitatis aliquid
passus. opus quod ipse prius cum ingenti
admiratione laudauerat infamare postmo-
dum cepit. Nam cum apud palestina pcpui

et eminentes in uer epōs iūri ierolymorū
alexander et theotiscus cesarevidentes di
uinitū opus eius in uerbo dei ordinasset eū
p̄bim ac sumo eū sacerdotio iam iamq;
dignū p̄barent idq; dignissime fēi ab oī
bus laudaretur. Et nē sic dignus honor sa
p̄e eius ac uirtutibus in eum collatus di
ceretur uehementissime momordit hic sermo
demetriū. Et non inueniens in eum causā
aliū criminis hoc q; aliqui puer ad huc il
le egrot et epus iam iste laudauerat post
modum criminis loco protulit etiam in il
los culpam qui eum ordinauerant conat⁹
insectare. Sed h postmodum gesta sunt. Tūc
porro origenes apud alexandriam doctor
ecclie ualde clarus habebatur omibus quos
fama eius ad audiendum eum conuenire
prouocabat uerbum dei predicans. sic apls
dicit. opportune et importune. p̄ diem per
noctem publice et priuatim uelud absci
sis omibus impedimentis liber prius et cū
omī fidutia rem gerebat. Cum uero decem
et septem annis seuerus tenuisset imperiū
antoninus ei filius succedit. Quo in ipse
quāq; plimi erant qui in confessionibus glāz
quesierant dei tñ p̄uidentiā fuerant reuera

In quibus alexander de quo paulo ante
memorauimus confessionis titulosatis
clarus ierolymorum ecclie subrogat⁹ ep̄e

*Alexander ep̄us H. r.
mōz de p̄ natal*

*U. pus hio p. legus hio
hio*

*a conuersa fuit in obum
hio Narcissus*

cum superesset adhuc narcissus qui primus in
ibi factus est pontificatus officio. Verum qm
narcissi memoriam semino progrediens attulit
congruum michi uidetur aliquit de eius ges-
tis insignibus memorare. de quo ab incolis
quidem loci p plurima memorie traduntur
Hos uero unum opus eius memorabimus
ex quo ceteris que de eo narrantur merito fi-
des possit adhiberi. Accidit alii in die sollemp-
ni uigiliarum pasce olei de esse luminaribus
Cumq; id pminthos inotuisset merita plebi
maximus fuit. Sed narcissus fide fidens mi-
nistris impat haurire aqua sibi q; deferri. Cu-
q; detulissent orauit et benedixit aqua et in-
fundi luminaribus pcepit. Tunc repente miro
et felis maudito genere uirtutis natura aq
in olei pinguedinem uersa splendore lumi-
num etiam soluto reddidit clariore. Ad fide
at rei a plurimis religiosorum firm ex eode
oleo quod uersum ex aqua fuerat reserua-
tum est. ita ut ad nos usq; miraculi huius
iudicium pueniret. Et in hoc quidem fidei
eius ac meriti habebatur exemplum. Animi
uero uirtus quanta in eo fuerit alia michi
solumq; uno ex eius gestis ope declarabitur
Is namq; cum inter cetera uirtutu suaru
bona esset ualde constantis ai et iusti
rectiq; indeclinabiliter tenax quidam
homunculi nequa male sibi consilij metu-
entes ne criminu suorum si arguerentur

non possunt effugere uindictam. perueniunt
 factionibus et circumueniunt eum cuius
 iudicium uerebantur. Concinnant ergo
 aduersum eum infame satis et noxium e-
 men. Conueniunt auditores testes ex femi-
 nis produciunt. qui sub sacramento iuram-
 ti que obieiebantur confirmarent. Quorum
 unus testis. ita ut non igni consumeretur
 uera se dicere testabatur. aliis ita ne regio
 morbo corrumperetur. tertius ita ne lumi-
 bus orbaretur. Et quoniam ne iuramentis
 quidem illis quisque fideliū et deum ti-
 mentium crederet. eo quod uita natiuitatis et
 institutio ac pudicitia ab omnibus nosset.
 ipse tamen eorum que mota sunt. indignitatem
 ac molestiam non ferens. sibi et secreta ac
 phycam uitam semper hinc desiderans. subter
 fugit ecclesie multitudinem et in desertis locis
 atque agellis secretioribus delitescit. amicusque
 plimus. At non ille magnus diuine prouidentie
 oculus quiescit in longum sed in impios
 ultionem per ea ipsa que sibi impijs statueret
 maledicta molitur. Primus namque ille testis per
 ignis scintilla nocte tpe domo sua succen-
 sa. cum omni genere omnique familia flammis ultra
 bus conflagrauit. Alius repente ab imis
 pedibus usque ad summum capitis uerticem
 morbo regio quo fuerat imprecatus. repletur
 atque consumitur. Tertius atque porum exitum
 uidens et oculum diuinum nosse latuisse perspicit.

ens prorupit in medium. Et audientibus cunctis sera p[ri]ma uniuersum concinati sceleris ordmem pandit. Tantis autem lacrimis immanis commissi sceleris facinus deslet. et in tm die noctuq[ue] pducat in fleibus usq[ue] lunibus orbatetur. hij ergo figmenti sui huiuscemdi penas dederunt.

Narcissus uero cū ita desertum petisset ac locis semet secretionibus abdidisset ut uinā degeret nullus agnosceret n[on]c[on]u[er]si[us] ulli est ep[iscop]is ut alijs p[ro]p[ri]o ordinaerent cui nome erat elius. Cuiq[ue] cum p[ro]p[ri]o t[em]p[or]e p[re]sualet ecc[lesi]e succedit g[er]mo et g[er]mamoni cordius. Cū exae subito uelud rediuuius. celoq[ue] redditus. et p[ro] inuiso apparuit narcissus. Et rursus a fratribus ad p[re]dicandum ecc[lesi]e rogatur. Multo em̄ uehementius exa eum amor d[omi]ni um fuerat incitatus. uel p[ro] eo q[uod] c[on]tinuolus innocens cessit. uel q[uod] secretam et p[re]p[ar]atam uitam dilexit. et q[uod] in eo compleuit d[omi]n[us] dicens. Michi uindictam ego retribuam dicit d[omi]n[us]

Utrum cum ipse iam senio fessus pontificatus ministerio sufficere nō posset alexandrum de quo supra memorauim[us] qui iam esset ep[iscop]us altius loci diuina disp[en]satio in adiutoriu[m] narcissi senis euiden[tissim]is reuelationibus euocauit. Is naq[ue]

alexander ex gente capadocum ubi erat p̄latus
 urbis ep̄c ierosolimam adorandi et sc̄orum
 locorum uidendi gr̄a p̄pauerat. Quam loci
 incole mentes eorum intelligente deo cum oī
 amore et officiositate sufficiunt. suscipiunt.
 ac in karitatis ac lectionis nexibus uinctū
 domū redire non sinūt. Ostendebatur enim
 euidenter a dño non solum ipi b̄to uiro nar-
 cisso. sed et alijs plurimis sed reuelationes
 in plebe ut ipm̄ in loco sc̄o ep̄m detinerent
 propterea q̄ supra cetera oīa m̄gr̄ auctificū
 fuit eo die quo ingressurus in urbem alex-
 ander nūc hatus est et multitudo f̄m̄ pli-
 ma extra portas in occursum eius egressa ē.
 uox celitus manifestissime omnibus audienti-
 bus f̄ca est dicens. Suscipite ep̄m qui uobis
 a deo destinatus est. Cumq̄ ex hijs omnibus
 euidenter apud cūctos fuisset dei dispensa-
 tio declarata ep̄i urbium uicinarum cōp̄tis
 omnibus quibus decores gen̄i dei iudicio do-
 cebatur residere nubi eum n̄c̄io cōpulerit.
 Ip̄e ergo alexander in epl̄is suis ad anti-
 onit̄as scripsit que usq̄ ad p̄ns seruant̄
 apud nos meminit narcissi tamq̄ sotij et
 consortis in ep̄atu hijs ip̄is uerbis de eo sc̄o-
 bens. Salutat uos narcissus qui ante me
 ep̄atu hui⁹ eccl̄ie regere cepit. Quiq̄ me cū
 positus orōibus uis. c. iam et. xvi. ānos
 uite sue gerit. Qui et ip̄e uos me cū parit̄
 deprecatur esse concordēs. De hijs q̄dē talia

Apud anthiochiam uero defuncto serapione
epo asclepiades loci illius suscepit sedem. q
et ipe unus ex preclaro confessoru numero fuit
Meminit etiam huius ordinationis supradcs
alexander anthiochenis scribens hoc modo.
Alexander seruus et uictus ihu xpi bte eccle
que est apud antiochiam salutem in domo
Releuauit dñs uincula mea et ceteris huius
mei dilatauit angustias quod coperi scē ec
clesie uie asclepiadem uirum dignissimū
sacerdotiū suscepisse. hanc autē eplam in
dicat se p clementem antiochene eccle. tran
smisisse. Scribens infine eple hoc modo. hec
at uobis dñi fr̄es sc̄pta finitimi p clementem
b̄m p̄b̄m uirū in omibz uirtutibus pro
batissimū. Quem nolitis etiam uos. et eo
amplius cognoscetis. Cuius p̄sentia apud nos
per dei prouidentiam pcurata et confirma
uit et auxit eccliam dñi

Ligitur serapionis epi eruditū uirū puto qui
dem etiam alia opuscula apud alios habet
Ad nos at illa t̄mmodo uenerunt que ad do
minū quendam scribit qui in tpe p̄secutiōis
a fide xpi recedens ad sup̄stitionem iudaicā
declinauit. et ea que ad pontiū. et ad cariti
um ecclesiasticos uiros scribit. Et alie nichilo
minus eius sunt ad alios eplē. Sed et ille
liber uenit ad nos quem scribit de euangelio
petri ubi quendam. f̄la in eo cōlēpta emendare

cupiens fr̃es qui erant apud roſſum qui
 p̃ occasionem ſcripturę ipſius in heretiſm
 declinabant. Dignũ tñ uidetur michi
 pauca quedam de eius libello inſerere ex
 quibus innotefcat que fuerit eius de ip̃a
 ſcriptura ſentia. Scribit em̃ in quodam loco
 ita. Nos em̃ fr̃es et petru et alios ap̃los rece-
 pimus ſic xpm. Que autem ſub eorũ nõie facta
 ab alijs conſcripta ſunt uelut ignari eorũ ſenſus
 ac ſentias declinamus. Scientes q̃ talia nobis
 non ſunt tradita. Ego em̃ cũ eſſem apud
 uos putabam om̃s recte fidei eſſe inter uos.
 et non decuſo libello qui michi offerrebatur
 in quo nõie euangelij petri conſcriptũ eua-
 gelij ferebatur. dixi. Si hoc eſt ſolum q̃ in-
 ter uos uidetur ſimilitatem inſerere legat̃
 codex. Nunc autem compato q̃ hi qui co-
 dicem illum legi debere aſſerunt. p̃ſpectu
 cuiuſdam hereticoſ hoc fieri popoſcerunt.
 ſic michi deũ eſt. feſtinabo iterũ uenire ad
 uos. Nos em̃ nouimus fr̃es cuius hereticoſ
 marchiannus qui etiã ſibi ip̃i contrariuſ
 extitit non intelligens que loqueretur que
 etiam uos dilcetis et hijs que ſcripta ſunt
 uobis. inuelligata p̃ nos ab illis qui hoc ip̃m
 euangelium ſedm̃ illius traditionem didi-
 cerunt et ſucceſſores extiterunt. ſine eius
 Quos nos adhuc uocamus quia in hac
 ip̃a doctrina illorũ ſunt q̃ plimi ſenſus
 et ab ip̃is mutuati. Nam certum eſt q̃ plĩ

ma scdm recti rationem sentiunt de saluatore.
Alia uero aliter que et subitimus. Hec serapi-
on scribit

Clementis uero libri habentur plimi Ap^d
nos tñ hij sunt qui inueniri potuerunt
Stromatum libri octo quos hoc modo p^{ri}u
lauit. Titi flauij clementis de uera phi^a co
mentarij scie stromatis. Stromatum autem
nos possumus mtelligē tamquā opus uarie
contra tu. Sunt et alij euidem ynotin & ceteri
libri viij quos nos possumus informationum
uel disputationum notare. In quibus notati
partem meminit tamq^{uam} p^{ro}p^{ri}et^{er} m^{ag}ist^{er} et exp^osit^{or}es
plimas ipius scribit et traditiones eius opi
suo inserit. Est etiam liber eius ad gentiles
exhortatorius. Et alius liber qui dicitur pe
dagogus. Et alius qui superscribitur qui
possit saluus fieri. diues est. Et alius libellus
de pascha. et disputatio de ieiunio et de obsec
ratione. Et alius exhortatorius ad patiam. Et
alius ad neophitos. Sed et ille qui superscribi
tur canon ecclesiasticus. Item alius de hys q^{ue}
iudaicum sensum in septuaginta secuntur. Que
ad alexandrum supradcm ep^{is}m scribit. In
stromatibus autem non solum ea que ex di
uinis scripturis superserat sternit sed et ea
que apud grecos auctores hntur. Utile nā
q^{uod} ei uisum est in illo ope comparare ac con
ferre sibi inuicem dogmata uel ea que di

21

uinitus sancita sunt. uel ea que a sapientibus
 grecorum inuenta. uel etiam que ceteris
 barbaris uisa sunt. Arguit etiam heretico-
 rum errores. hystoriam quoq; mibi plima
 terit. et ex omnibus nobis materiam erudi-
 tionis pfecte composuit. Unde merito li-
 bros suos Stromateas appellauit. i. lacinio-
 sa quadam et uaria diuersitate contex-
 tos. Vitur sane exemplis etiam ex his libris
 qui ante nullis minime recipiendi uidentur
 i. ex sapia que dicitur salonis. et ex sapia
 syrac qui appellatur ecclesiasticus apud
 latinos. Sed et de barnabe et clementis
 epla ponit exempla. Vitur etiam de e-
 pistola iude. Meminit pterea et septo-
 rum antiquorum tatiā cuiusdam et
 cassiani. uelud qui cronicas scripserint.
 phylomis quoq; et aristoboli et iosephi ac de-
 metrii. et eupolem iudeorum scriptorū
 conferens etiam antiquissimis grecorum
 moesa nūm et iudeorum genus antiquus
 esse comprobat. Multaq; alia instrumenta
 optiarū institutionū illo ope contexit. Et
 inter cetera opa contraxit hoc in pmo libel-
 lo indicat q; ipse non longe post aplos fuit
 promittitq; comentarios se in genisim scēp-
 turum. In libello autem quem scribit de
 pascha confutetur extorqueri sibi a sribus
 ut ea que aspexit i. a successoribus ap-
 polorum uoce sibi sola tradita sunt de-

scriberet in libris ac posteris traderet. Mem-
nit mihi melitoni. et yreni. cetorumque. quorum
etiam quasdam narrationes inseruit. in li-
bris uero magis in ceteris et informationum ut
breuiter dicam uniuersam pater scriptura
diuinā compendiosis dissertationibus explana-
uit. In quibus ne ea quidem que apocrypha a
quibudam hnt pterijt. Vt est petri reuelatio
De epla uo ad hebreos ita dixerit q manifeste
pauli sit apli. Scripta sit autem hebreo ser-
mone tamq hebreis. Aluca uero qui erat pau-
li discipulus interpretata in grecum. Unde &
stilius eius magis filis uideatur libello illi q
lucas de apolorum actibus scripsit. Qu autē
supscriptionem solitam mihi non habet. et pau-
lus aplius hoc esse uis ostendit quod puidica-
tum erat uideis de pauli noie eius dea susci-
perent. Et idcirco prudenter declinasse. ne
statim in principio pauli inspecto noie lec-
tio eius repudiaretur. post pauca addit et-
iam hec. Et sic inquit bñs pbr dicebat. q
dñs apl's omnipotentis dicitur. missus ad hebre-
os. Pro humilitate igitur paulus qui ad gentes
fuerat destinatus nō scripsit semetipm aplm
hebreorum. uel pp honorem dñi qui se missū
dixerat ad oues isrl. uel quia gentiū ui-
debatur aplius. Exponit pterea idem clemēs.
in ipis libellis de ordine euangeliorum tra-
dicionem sibi a senioribus pbrs tradita
et dicit. priora esse posita illa euāgelia. q

in epla ad romos non
pbrs pauli.

de generationibus continent. i. mathei et marci
 Caulam uero fuisse euangelij fm. marcu huius
 modi. Cum petrus rome publice pdicasset u-
 bum dei. et in spu exposuit euangelium. au-
 ditores rogasse marcum qui olim iam sep-
 tator ipis fuisset. conscribere ea que scribat
 ab aplo pdicata. Cumq; id scm petrus pgt
 modum cognouisset. licet fieri ipe no uis-
 serit tn scm no phibuerit. Iohem uero post-
 modum dicit cum uidisset q; ea magis q;
 scdm carnem sunt in euangelijs hrentur. de
 peccatum a discipulis seplisse etiam q; ad spi-
 ritum ptinent. Vnde et repletus spu euange-
 lium spuale conscripserit. hec clemens.
 Alexander uero de quo superius memora-
 uimus. clementis fil. et pantheni. ad ori-
 genem scribens meminit. uelut qui sibi et-
 iam in corpore noti fuerint. Scribit autem
 hoc modo. Hoc em et uoluntatis dei fuit sic
 ipe nostri. ut amicitie que michi a patribus
 fuerunt inuiolate durarent. Imo uero et
 ardentius ac robustius augerentur. patres
 aute nouimus btos illos. qui nos pcellerunt
 ad quos paulo post nos etiam abibimus.
 Pantheni dico dnm meum. uere btm et
 scm dnm meum. clementem. qui me in ml-
 tis instruxerunt. Sed si qui alij tales sint
 p quos etiam te cognoui uirum p cuncta e-
 gregium. et dnm michi et frim. hec quide
 ita se hnt. Adamantius autem erat et h^o

154
nomen origeni cum p illud tempus zephermus roma-
ne ecclie pſideret. romam uenit ſicut ipe in quo-
dam loco ſcripſit dicens uoti ſibi fuiſſe ut anti-
quiſſimam romanorum uideret eccleſiam. Vbi
non multo tpe pacto. aduētum docendi offici-
um alexandriam redire feſtinat. Ibiq; cū oī
ſollicitudine et ſtudio religioſo ſuſceptum op⁹
explebat. demetrio tunc epo non ſolum cohorta-
te ſe. et conſuente. uerum etiam preferente. qſ
ſcribus diuine auditionis nō deſſet inſtructio

IN terra cum uideret origenes non ſe ſufficē
ad oīa i in profundioribus uel in diuini-
oribus ptractandis. uel in ſcē ſcripturē ex pla-
nationibus diſſerendis. uel etiam in eorum
qui cottidie fidei addebantur inſtructionib⁹
uel inſtitutionibus ad implendis. Ex quib⁹
omnibus nec reſpirare quidem ei un⁹ hore ſal-
utim liberum tempus dabatur. dum ſemper ex
alijs in alio uocaretur. ita ut a pma luce uſq;
ad pfundam ueſpam nūquā ceſſaret adiuto-
rium ſuum alijs accedentibus. alijs uero non
recedentibus dum uerbi dei dulcedine colligati
ſunt. utilius eſſe ratus eſt ſegregari incipietū
turbas. Et uni ex diſcipulis ſuis plene iam et
optime inſtructo uiro atq; in omnibus uirtu-
tibus ſibi probato herade tradere pſicipemq;
eum officiū ſui ac laboris aſſumere. Erat em̄
in ſermone diſertiffimus. et in oībus philoſo-
phicis eruditionibus ad pme inſtitutus. Huic ergo